

372.1102

ล 214 ก

จ.2

การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

ปริญญานิพนธ์

ของ

ลัดดาวรรณ น ระนอง

3 ก.ย. 2525

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาดุษฎีศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2525

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

90495

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

พ.ณ.พล ธานีโรจน์ ประธาน พ.ณ.พล ธานีโรจน์ ประธาน

พ.ณ.ต อดิสรณ์ กรรมการ พ.ณ.ต อดิสรณ์ กรรมการ

ประสาร จิตยธรรมา กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ และการช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งตลอดมาจาก อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ และ อาจารย์ประนต เค้าฉิม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ และอาจารย์จำนง การพร้อม ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์โรงเรียนทุ่งมหาเมฆทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือในการทดลองเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ตลอดจนขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณคณิต เพชรปัญญา คุณชไมพร มุขโต คุณปริมาวดี ประยูรสุข พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือ คอยห่วงใย และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนคุณจรินทร์ ยางจิต ที่รับธุระในการจัดพิมพ์

ในที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อจุ่น ณ ระนอง คุณแม่อัมพร ณ ระนอง คุณพวงศรี ณ ระนอง และคุณพานทอง ณ ระนอง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และคอยห่วงใยแก่ผู้วิจัยนับตั้งแต่เริ่มเรียนจนกระทั่งปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

ลัททวารรณ ณ ระนอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	7
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง	11
ความหมายของความมีวินัยในตนเอง	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง	16
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม	18
ความหมายของกลุ่ม	18
จุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่ม	20
ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม	22
ชนิดและแบบของกลุ่ม	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม	28
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	32
3 วิธีดำเนินการ	33
ประชากร	33
กลุ่มตัวอย่าง	33

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	34
✓ วิธีดำเนินการทดลอง	40
✓ วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
4 / ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	50
การอภิปรายผล	52
ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	64

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนสมาชิกในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	34
2 แสดงแผนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	40
3 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่ม	46
4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การฝึกกิจกรรมกลุ่ม	47
5 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การฝึกกิจกรรมกลุ่ม	48
6 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม	49

ภูมิหลัง

ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศย่อมเป็นที่ปรารถนาของทุกคนในชาติ และความรุ่งเรืองนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความร่วมมือกันสร้างสรรค์ในทุกวิถีทางของพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องประกอบด้วยคามมีระเบียบวินัยของคนในชาติ ไม่มีประเทศใดหรือสังคมใดในโลกนี้ที่เจริญได้โดยคนในชาติไม่มีระเบียบวินัย

ประเทศไทยของเราสามารถรักษาความเป็นเอกราชมาได้เป็นเวลานาน อีกทั้งยังมีทรัพยากรธรรมชาติทุกอย่างที่พร้อมจะอำนวยให้การพัฒนาประเทศก้าวไปไกลกว่าอีกหลายชาติ แต่ก็ยังพัฒนาไปได้น้อยกว่าชาติอื่นอีกมาก จริงอยู่อาจมีสาเหตุหลายประการที่เป็นอุปสรรค แต่สาเหตุหนึ่งซึ่งเห็นได้ชัดว่ามีอยู่ในประเทศเหล่านั้น และประเทศไทยยังขาดอยู่ แม้กระนั้นเราก็ยังไม่ค่อยคำนึงถึงกัน และนับว่าเป็นอุปสรรคที่ถกขวางความเจริญรุ่งเรืองของชาติอย่างฉกรรจ์ก็คือ ความมีระเบียบวินัยของพลเมือง

(วชิรพร แสงนภาพร 2523 : 103)

โดยเหตุที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ยอมรับนับถือการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นวินัยที่เราต้องการ จึงควรจะเป็นความมีวินัยในตนเอง (Self - discipline) และการนำตนเอง (Self - direction) มากกว่าวินัยประเภทที่รับคำสั่ง และทำตามหัวหน้าโดยปราศจากความคิดเห็นของตนเอง (สาทร ไกรศรีวรณะ 2513 : 13 - 14) เมื่อพลเมืองมีวินัยในตนเองเป็นพื้นฐานและมีวินัยต่อสังคม ผลที่สุดก็จะมีวินัยต่อชาติ โดยส่วนรวมกลายเป็นวินัยแห่งชาติ เมื่อคนในชาติมีวินัยโดยพร้อมเพรียงกัน รวมแรงรวมใจกันพัฒนาประเทศ ในไม่ช้าประเทศของเราจะต้องเจริญก้าวหน้าไปไกล (ธนาคารกสิกรไทย : ไม่มีเลขหน้า)

วินัยและการควบคุมตนเองมีความสำคัญมากในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลอย่างน้อย 2 ประการ ประการที่ 1 เป็นเหตุผลเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตัวของแต่ละบุคคล ในเรื่องการแสวงหาวิชาความรู้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้วิชาความรู้มีอยู่มากมาย จนไม่อาจบรรจุลงในหลักสูตรใดหมด แต่ละคนจึงควรจะชวนช่วยแสวงหาความรู้เอาเอง นอกเหนือไปจากที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน ฉะนั้นเราจึงจำเป็นต้องฝึกคนให้มีการควบคุมตนเอง มีความเฉลียวฉลาดและมีความเป็นอิสระ เพื่อจะได้หาความรู้เพิ่มเติมเอาเองให้มากที่สุด ประการที่ 2 ชุมชนจะเจริญและมีความมั่นคงยั่งยืนต่อไปได้ จะต้องอาศัยพลเมืองแต่ละคนทำความดีและเสียสละให้แก่ชุมชน ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น (กาตจนนา หาสีตะพันธุ์ 2517 : 198)

จากหลักสูตรประถมศึกษาที่ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ยกวางขึ้นใหม่นั้น ได้มีการสำรวจวิเคราะห์ตามสมควรแล้วว่าประเทศชาติบ้านเมืองของเรานั้น มีสิ่งที่เป็จุดอ่อนที่ควรจะต้องแก้ไข เรื่องนี้เมื่อได้พิจารณาแล้วก็คงใจระบุม ความมีวินัยในตนเองมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ เป็นคุณสมบัติที่ควรเน้นประการหนึ่งที่ควรจะต้องเน้นให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนรุ่นใหม่ที่จะเป็นผลผลิตของการศึกษา เพราะที่ผ่านมาแล้วคนไทยมักจะถือคติว่าทำได้ตามใจ คือไทยแท้ ไม่มีวินัยในตนเอง (เอกวิทย์ ณ ถลาง 2519 : 7)

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้จัดตั้งกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อจัดทำหลักการและกำหนดวิธีการสอนจริยศึกษา สำหรับใช้สอนนักเรียนทุกระดับ นักศึกษาและประชาชน คณะกรรมการดังกล่าวได้กำหนดคุณลักษณะของคนไทยไว้ 10 ประการ (โกวิท ประวาลพฤษย์ 2523 : 86) คือ

1. มีระเบียบวินัย
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
3. ขยัน ประหยัด และขยันขันแข็งในสัมมาชีพ
4. สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
5. รู้จักคิดริเริ่ม วิจัย และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

6. กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยรักและเทิดทูน
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

7. มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

8. รู้จักพึ่งตนเอง และมีอุทิศตน

9. มีความภาคภูมิใจ และรู้จักทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และ
ทรัพยากรของชาติ

10. มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูทวาที กล้าหาญและสามัคคี
เท่าที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่าความมีวินัยในตนเอง เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเสริมสร้าง
เพื่อให้เยาวชนไทย มีบุคลิกลักษณะ อุปนิสัย และพฤติกรรมที่พึงปรารถนา
ของสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะค้นคว้าวิธีการที่ดีเพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือ
ในการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนของชาติ และได้เลือกเอากิจกรรม
กลุ่มมาทดลองใช้ ในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในระดับประถมศึกษา
ปีที่ 5 เนื่องจากการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มส่งเสริมบรรยากาศแบบประชาธิปไตย
ให้ผู้เรียนรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็น เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน มีความ
ร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีระเบียบวินัย ตลอดจนพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์
(เรวดี วงศ์พรหมเมฆ 2521 : 33) และสอดคล้องกับการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม
ของ ไคลเบิร์ก (Kohlberg) ซึ่งวิจัยพบว่า เด็กในช่วงอายุ 10 - 16 ปีนี้ จะมีเหตุผล
เชิงจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 2 กล่าวคือ เด็กจะทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ของสังคม เด็ก
ต้องการการยอมรับจากกลุ่มไม่ว่าเขาจะอยู่ในกลุ่มใด เขาจะทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มนั้น
และจะค่อย ๆ เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มต่อสังคม (ทนันชัย บุญบุรพงค์ 2514 :
36) ดังนั้นการใช้กิจกรรมกลุ่ม อาจใช้ปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นได้
ซึ่งเป็นการวางเงื่อนไข สิ่งแวดล้อมที่จะสอนให้รู้ว่า อะไรผิด อะไรถูก และ
เป็นตัวอย่างที่ดี และมีความเห็นว่า ควรปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่เด็ก
ในระดับต้น ๆ ก็ด้วยเหตุว่า เด็กในระดับประถมศึกษาเป็นเด็กที่สามารถรับ

การสั่งสอน อบรมต่าง ๆ ได้โดยง่ายก็เพราะโดยธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ เด็กมีความ
ยืดหยุ่นในตัวต่อการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างมาก (จรรยา สุวรรณทัต 2519 : 13)
จะใดเป็นการสร้างฐานที่มั่นคงให้แก่เด็ก ๆ เพื่อเป็นหลักประกันว่า เด็กเหล่านี้จะได้
เติบโตขึ้นเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปในอนาคต

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการฝึก
กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการฝึก
ด้วยกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ
3. เพื่อนำไปประกอบการฝึกกิจกรรมกลุ่ม มาประยุกต์ใช้สอนจริยธรรมด้าน
ความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อครูอาจารย์ ครูแนะแนว และผู้ที่
เกี่ยวข้องกับเด็ก ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม อันเนื่องมาจากขาด
ความมีวินัยในตนเอง และจะเป็นแนวทางที่จะนำกิจกรรมกลุ่มไปปลูกฝังความมีวินัยใน
ตนเองให้เกิดขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ปีการศึกษา 2524 ของโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร
จำนวน 28 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการฝึกความมีวินัยในตนเองโดยแบ่งออกเป็น

1. การฝึกโดยใช้อภิจักรรณกลุ่ม
2. การฝึกโดยใช้อภิจักรรณตามปกติ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรม โดยเกิดจากการสำนึกตัวขึ้นมาเอง ไม่เฉพาะเกิดจากข้อบังคับภายนอก เท่านั้น แม้จะมีอุปสรรคก็ยังคงไม่เปลี่ยนพฤติกรรมนั้น

พฤติกรรมของความมีวินัยในตนเอง มีทั้งหมด 11 กลุ่ม ดังนี้

1. มีความเชื่ออำนาจภายในตนเอง
2. มีความเป็นผู้นำ
3. มีความรับผิดชอบ
4. ตรงต่อเวลา
5. เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น
6. มีความซื่อสัตย์ สุจริต
7. รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี
8. รู้จักเสียสละ
9. มีความอดทน
10. มีความตั้งใจ เพียรพยายาม
11. ยอมรับผลการกระทำของตน

พฤติกรรมทั้งหมดนี้ วัดได้ด้วยแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การกระทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และมีความสนใจ ความรับผิดชอบ ที่จะทำงานเพื่อบรรลุจุดหมายเดียวกัน มีการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเอง ซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับตนเอง

3. การสอนตามปกติ หมายถึง การสอนโดยการบรรยายให้ข้อสังเกต โดยยึดครูเป็นจุดศูนย์กลาง

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524

5. กลุ่มทดลอง หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการฝึกความมีวินัยในตนเอง โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

6. กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการฝึกความมีวินัยในตนเอง โดยใช้การสอนตามปกติ

ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก่อนที่จะกล่าวถึงทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง จำเป็นต้องกล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานก่อน เพราะเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างมาก

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

พัฒนาการทางจริยธรรม หมายถึง การเจริญเติบโตในการเข้าสังคมของเด็ก ประกอบด้วยความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของคนที่มีต่อบุคคลอื่น และต่อสังคมโดยรวม จุดมุ่งหมายของการพัฒนาทางจริยธรรม หรือศีลธรรม คือการที่บุคคลจะทำให้เกิด ความสงบสุข และความเจริญทั้งทางวัตถุและจิตใจในกลุ่มของคน ในสังคม หรือในโลก โดยส่วนรวม (จรรยา สุวรรณทัต และคณะ 2521 : 15)

นักทฤษฎีคนสำคัญที่ได้อธิบายเรื่องนี้คือ พิอาเจต์ (Piaget) และโคลเบิร์ก (Kohlberg) แต่ทฤษฎีของโคลเบิร์กนั้นสืบเนื่องมาจากทฤษฎีของพิอาเจต์ จึงจะกล่าวถึงทฤษฎีของพิอาเจต์ก่อนพอสังเขป

พิอาเจต์ (ถาวร รอคเทศ 2522 : 24 อ้างอิงมาจาก Piaget. 1962 : 1 - 43) เป็นบุคคลแรกที่ค้นคว้าเรื่องจริยธรรมของเด็ก โดยที่จริยธรรมมี แฝงอยู่ในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทุกชนิด และในการเล่นต่าง ๆ ของเด็ก ก็จะต้องมีกฎเกณฑ์ที่เป็นระบบซับซ้อนแฝงอยู่ ในการเล่นนั้น ๆ ดังนั้น การเล่นเกมของเด็กจะเป็นไปใน 2 ลักษณะคือ

1. เด็กยึดถือกฎเกณฑ์จากภายนอก (Heteronomous) ซึ่งจะอยู่ใน ช่วงอายุก่อน 8 ปี ซึ่งพ่อแม่และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเด็กจะมีอิทธิพลต่อจริยธรรม ของเด็กอย่างเด่นชัด เด็กจะยึดมั่นเป็นกฎเกณฑ์ตายตัว ไม่คำนึงถึงแรงจูงใจ หรือ สาเหตุแห่งการกระทำนั้น

2. ระยะที่เด็กมีกฎเกณฑ์เอง (Autolulutism) เป็นระยะที่จริยธรรมของเด็พัฒนาขึ้นสู่ระดับที่มีความคิดเป็นของตนเอง คำนึงถึงความยุติธรรม ซึ่งฟิอาร์เจต์เห็นว่า การที่เด็กเปลี่ยนแปลงการรับรู้กฎเกณฑ์ที่ตายตัว (Absolutism) จากอิทธิพลภายนอกเป็นกฎเกณฑ์ของตัวเอง และโยงสัมพันธ์กับผู้อื่น เนื่องมาจากพัฒนาการทางสติปัญญา อายุ และการมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

การพัฒนาการฝึกหัดตามกฎเกณฑ์นั้นจากอายุน้อยสู่อายุมากขึ้น จะพัฒนาขึ้นไปดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 เด็กจะพยายามทำตามอย่างคนอื่น เขาเล่นอะไรก็เล่นตาม ยังไม่รับรู้กฎเกณฑ์อะไรเลย

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นที่เด็กยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง โดยก่อรูปพฤติกรรมขึ้นมาเองจากตัวของตัวเอง รวมกับการทำตามอย่างพฤติกรรมของคนอื่นที่เล่นเป็นแล้ว มุ่งเล่นเพื่อต่อสู้เอาชนะเพียงอย่างเดียว

ขั้นที่ 3 เด็กเกิดความร่วมมือกันระหว่างผู้เล่น เด็กมุ่งความสนใจไปที่การเล่นตามกฎเกณฑ์ เพื่อตอบโต้กัน มิใช่มุ่งจะเล่นเพื่อเอาชนะแต่เพียงอย่างเดียว (อายุ 7 - 8 ปี)

ขั้นที่ 4 การเล่นในขั้นนี้มีใช้เพื่อความร่วมมือแต่เพียงอย่างเดียว แต่เด็กมีความสนใจทำตามกฎเกณฑ์ด้วยความรู้สึกนึกชอบเฉพาะของตัวเอง

โคลเบอร์ก (นิรมล ชยุตสาทกิจ 2519 : ไม่มีเลขหน้า อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1973:376) ได้ใช้ทฤษฎีของฟิอาร์เจต์เป็นแนวทางในการวางโครงสร้างของความคิดทางจริยธรรม ได้ทำวิจัยเป็นเวลา 12 ปี กับเด็กอเมริกัน จำนวน 75 คน เริ่มตนวิจัยเมื่อเด็กอายุระหว่าง 10 - 16 ปี และติดตามศึกษาระยะยาวโดยจะกลับมาศึกษากับเด็กกลุ่มเดิมนี้อีกทุก ๆ 3 ปี จนกระทั่งเด็กกลุ่มนี้อายุได้ 22 - 28 ปี นอกจากนี้ก็ได้ทำการวิจัยเพิ่มเติมอีกในไต้หวัน เม็กซิโก อังกฤษ คานาดา และตุรกี พบว่า คนทั่วไปมีความคิดทางจริยธรรมอยู่ที่ขั้นหนึ่งในระยะเวลาหนึ่งอาจจัดเป็นหลักสากลได้ กล่าวคือ

ถึงแม้ว่าอัตราของพัฒนาการด้านความคิดทางจริยธรรมจะช้าเร็วต่างกันระหว่างกลุ่มก็ตาม แต่ลำดับชั้นจะเกิดขึ้นตามลำดับเหมือนกันโดยไม่ข้ามชั้น

โคลเบอร์ก ได้แบ่งประเภทของความคิดทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับ แบ่งออกเป็นชั้นย่อย ๆ ระดับละ 2 ชั้น ดังนี้คือ

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional) อายุ 2 - 10 ปี

ขั้นที่ 1 เด็กยึดเหตุผลจากการลงโทษและการอนุโลมตามผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าอย่างโตเถียงไม่ได้ การกำหนดว่า สิ่งใด "ดี" หรือ "ไม่ดี" นั้น ขึ้นกับผลที่ตามมาทางกาย โดยไม่เกี่ยวกับความหมายหรือคุณค่าของมนุษยชาติ

ขั้นที่ 2 การกระทำที่ถูกตองประกอบด้วยการกระทำซึ่งตนเองพอใจ และบางครั้งบางครั้งทำให้ผู้อื่นพอใจด้วย มีพื้นฐานของความยุติธรรม การตอบแทน และการแบ่งปันส่วนเท่ากัน แต่เด็กยังตีความหมายของพื้นฐานเหล่านี้ ออกมาในแง่ของผลทางกายและการปฏิบัติทางกาย เช่น "ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะทำให้เธอบ้าง" กล่าวคือ เป็นการตอบแทน หรือการแลกเปลี่ยน ซึ่งมีสาเหตุจากความซื่อสัตย์ อกตัญญู หรือ ยุติธรรม

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional) อายุ 10 - 16 ปี

ขั้นที่ 3 เด็กพยายามทำตัวเป็น "เด็กดี" คือ ปฏิบัติตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดี เด็กก็จะมีภาพพจน์ของพฤติกรรมเหล่านั้น และพยายามปฏิบัติตาม เริ่มให้ความสำคัญกับการตัดสินพฤติกรรมโดยพิจารณาจากเจตนา (intention) ของผู้กระทำ เช่น กล่าวว่า "เขาเป็นเด็กดี" เป็นต้น เด็กจะพยายามประพฤติปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นที่ยอมรับว่าเขาเป็น "เด็กดี"

ขั้นที่ 4 บุคคลจะยึดถือและเคารพต่อผู้บังคับบัญชา กฎที่แน่นอน และยึดถือระเบียบของสังคม พฤติกรรมที่ถูกตองประกอบด้วยการทำหน้าที่ของตนเอง เคารพต่อผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสังคม ถือว่าบุคคลจะได้รับการยกย่องเนื่องจากปฏิบัติตามหน้าที่

3. ระคับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional) อายุ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 5 บุคคลยึดถือสังคม - สัญญา (Social - Contract)

โดยทั่วไป และกฎหมาย การกระทำที่ถูกต้อง มักจะตีความหมายออกมาในแง่ของสิทธิทั่วไปและในแง่ของมาตรฐานซึ่งสังคมโดยส่วนรวมเห็นพ้องต้องกัน แต่พร้อมกันนั้นก็เน้นถึงความเป็นไปได้ของการแก้ไขกฎหมายในแง่การพิจารณาอย่างมีเหตุผล เพื่อประโยชน์อันพึงได้รับของสังคมมากกว่าที่จะยึดถือกฎหมายอย่างเคร่งครัดแบบขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 บุคคลจะมีการตัดสินใจตามมโนธรรม และการเลือกกฎเกณฑ์ศีลธรรมด้วยตนเอง ตามความเข้าใจเชิงตรรก มีความเป็นสากลและมีความคงที่ สม่่าเสมอ กฎเกณฑ์เหล่านี้เป็นนามธรรม มิใช่เป็นรูปธรรมแบบบัญญัติ 10 ประการ (The Ten-Commandments) เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม การตอบแทนแลกเปลี่ยน หรือความร่วมมือและความเสมอภาคของสิทธิมนุษยธรรมเป็นสากล และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นคนในแต่ละบุคคลด้วย

โดยสรุปแล้วทั้ง พ็อาร์ท์ และโคลเบิร์ต ได้เสนอแนวคิดที่กล่าวถึงองค์ประกอบทางด้านความรู้ที่สะท้อนออกมาในลักษณะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเกี่ยวกับการกระทำหรือไม่ กระทำอะไรบางอย่าง แนวคิดนี้เสนอว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลต่าง ๆ จะแสดงถึงระดับพัฒนาการทางจริยธรรมเชิงเหตุผลของเขา และจากหลักฐานการวิจัยตรวจสอบด้วยเครื่องมือที่เสนอสิ่งไว้ เป็นสถานการณ์ให้บุคคลในวัยต่าง ๆ ได้คิดตัดสินใจเลือกกระทำพฤติกรรมแล้วให้เขาระบุเหตุผลของการกระทำพฤติกรรมนั้น ปรากฏผลเป็นที่สอดคล้องกันว่า

1. บุคคลในวัยต่าง ๆ มีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมเชิงเหตุผลไม่เท่าเทียมกัน
2. สามารถแบ่งช่วงของวัยได้ตามระดับพัฒนาการนี้
3. บุคคลตั้งแต่เด็กเล็กเป็นต้นไป จะต้องผ่านขั้นของการพัฒนาการจากระดับต้นไปหาระดับสูง

นักจิตวิทยาในประเทศต่าง ๆ รวมทั้งในประเทศไทยได้นำแนวทางการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กมาใช้ศึกษาอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่การคิดแปลงปรับปรุงเครื่องมือการวัดให้เข้ากับลักษณะสังคมไทย หาเกณฑ์ปกติ (Norm) ของระดับพัฒนาการในช่วงวัยต่าง ๆ ของบุคคลหาองค์ประกอบทั้งทางลักษณะจิต และทางสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการลด - เพิ่ม ของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมเชิงเหตุผลดังกล่าว

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

ความหมายของความมีวินัยในตนเอง

อิงลิช และอิงลิช (English and English. 1958 : 487) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า เป็นลักษณะของการนำตนเอง การควบคุมหรือบังคับตนเองโดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเอง หรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามความตั้งใจ

กู๊ด (Good. 1959 : 176) ได้กล่าวถึงวินัยในตนเองว่า หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่บังคับโดยอำนาจภายนอก หากหมายถึง บังคับโดยอำนาจภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้ หรือ ยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

วินเซนต์ (Vincent. 1961 : 42 - 43) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลไม่ทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของผู้อื่น รวมทั้ง การที่บุคคลนั้นกระทำการที่ตนไม่อยากจะทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต่องการและสิทธิของผู้อื่นได้รับการตอบสนอง หรือกระทำการอันเป็นผลให้ผู้อื่นประสบผลสำเร็จในอนาคต

กรุณา กิจชัยน (กรุณา กิจชัยน 2517 : 6) ให้คำนิยามของวินัยแห่งตนไว้ว่า คือความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่น หรือสิ่งเร้าภายใน

ตนเอง เช่น อุปสรรค หรือความปรารถนาก็ตาม ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้

* กรูณา กิจขยัน (กรูณา กิจขยัน 2517 : 21) ได้สรุปเกี่ยวกับความมีวินัยแห่งตนไว้ว่า บุคคลที่มีวินัยแห่งตนจะมีคุณลักษณะและพฤติกรรมดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. เชื่อนั่นในตนเอง
3. มีความรู้สึกผิดชอบ
4. ไม่กังวลใจ
5. มีความตั้งใจจริง ใจคอบั่นคง
6. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
7. มีความซื่อสัตย์จริงใจ มีเหตุผล
8. กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำ
9. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล
10. มีความอดทน

* กาญจนนา ทาสีตะพันธ์ (กาญจนนา ทาสีตะพันธ์ 2517 : 198) ได้อ้างถึง มาลัม (Malin) ที่กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเองตามความหมายที่แท้จริง หมายถึง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

1. สุขภาพ เชื่อในประโยชน์ของการออกกำลังกายกลางแจ้ง การนอน และการพักผ่อนอย่างเพียงพอ รับประทานอาหารถูกหลักโภชนาการ ไม่รับประทานของหวานมากเกินไป พอใจที่จะรับประทานน้อยกว่าความต้องการของร่างกาย ไม่ดื่มสุรา หรือถ้ามีความจำเป็นจริง ๆ ก็ดื่มเพียงเล็กน้อย และสามารถดำรงชีวิตตามความเชื่อนี้ได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามนัก

2. การทำงาน เชื่อในการเป็นคนทำงานที่ดี เมื่อรับภาระทำงานขึ้นก็ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ มีสมาธิในการทำงาน

3. การใช้จ่ายเงิน ตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ โดยนึกถึงประโยชน์ในอนาคตควบคู่ไปกับความสุขในปัจจุบันด้วย นึกถึงเงินในฐานะเป็นเครื่องช่วยทำให้เกิดความสุข ไม่ใช่ เป็นสิ่งที่มีค่าที่สุดในตัวเอง

4. สิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างที่ต้องการ ให้อื่นกระทำต่อตน และนึกถึงสิทธิของผู้อื่นเสมอ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น

5. รูปร่าง มีความสุขในการรักษาความสะอาด รู้จักแต่งกายให้งดงามและประณีต ให้ความสำคัญเหมาะสมของเสื้อผ้าอาภรณ์กับตัว และกับกาลเทศะ

6. ของส่วนตัว จัดเป็นระเบียบ ประณีต และมีความระมัดระวังในการรักษาของของตน

วิวัฒน์ อัคราณิษฐ์ (วิวัฒน์ อัคราณิษฐ์ 2523 : 6) ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า คือ ความสามารถที่บุคคลรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา ในการแสดงพฤติกรรมทางความประพฤติ ความรู้สึกรับผิดชอบ ความอดทน ไม่กังวลใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความเห็นใจ ไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล มีความตั้งใจ ความรู้สึกดีชอบ และความเชื่ออำนาจภายในตนเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ตนต้องการแต่ไม่ขัดกับกฎเกณฑ์ข้อบังคับของสังคมทั่วไป รวมไปถึงการปฏิบัติตามระเบียบที่สังคมวางไว้

ชาลี นาคหัต (ชาลี นาคหัต 2524 : 12) ให้นิยามของความมีวินัยแห่งตนว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรม และมีความรับผิดชอบ โดยเกิดจากการสำนึกตัวขึ้นมาเอง ไม่เฉพาะ จะอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อบังคับจากภายนอกเท่านั้น และบุคคลนั้นจะต้องยอมรับการกระทำของตน แม้จะมีอุปสรรคก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น

อาจสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม โดยเกิดจากการสำนึกตัวขึ้นมาเอง ไม่เฉพาะเกิดจากข้อบังคับภายนอกเท่านั้น แม้จะมีอุปสรรคก็ยังคงไม่เปลี่ยนพฤติกรรมนั้น

นอกจากนี้ ชำรง บัวศรี (ชำรง บัวศรี 2506 : 137 - 162) ยังได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์ของการกำหนดระเบียบวินัยที่ดีไว้ดังนี้

1. ต้องมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและบุคลิกภาพของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
2. ต้องไม่ขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมายบ้านเมือง และข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ
3. ต้องไม่ก่อให้เกิดการแตกравความสามัคคี
4. ต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยการร่วมรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
5. ต้องเป็นสิ่งที่มุ่งป้องกันมากกว่าการแก้ไข
6. ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้

ในการออกระเบียบจึงต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย เคโซ สวานานท์ (เคโซ สวานานท์ 2507 : 5 - 10) ได้เสนอแนะลักษณะของระเบียบวินัยที่ดีไว้ดังนี้

1. ต้องไม่มีมากข้อหุ้ญหมิ่นจนเกินไป เพราะจะทำให้ผู้ปฏิบัติฝาดฝึ้นไ้กาย
2. ระเบียบแต่ละข้อจะต้องสอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของเด็ก
3. ระเบียบข้อบังคับจะต้องใช้ค่าง่าย ๆ เพราะบางครั้งเด็กฝาดฝึ้นเนื่องจากไม่เข้าใจระเบียบที่วางไว้
4. จะต้องมิข้ดลงโทษผู้ฝาดฝึ้นอย่างมีเหตุผลและทุกครั้งทีลงโทษผู้ฝาดฝึ้นจะต้องอธิบายให้ผู้ถูกลงโทษเข้าใจถึงสาเหตุที่ตนถูกลงโทษ

พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์ 2513 : 215) ได้ให้ข้อคิดบางประการในการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบวินัยว่า ควรจะให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบ โดยที่นักเรียนได้เข้าใจเหตุผลและเห็นค้เห็นงามจากการปฏิบัติตามระเบียบนั้น อย่าให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าถูกบังคับ และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ก็จะต้องเป็นไปตามลักษณะพื้นฐานส่วนตัวของผู้กระทำผิดเป็นราย ๆ ไป

นอกจากนี้ กาญจนา หาสิตะพันธุ์ (กาญจนา หาสิตะพันธุ์ 2517 : 203 - 204) ได้เสนอข้อความปฏิบัติของครู ตามหลักประชาธิปไตยที่สอดคล้องกับการปลูกฝัง

ให้เด็กมีวินัยในตนเองดังนี้

1. ครูควรใช้วิธีแนะแนวทางนักเรียน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าครูเชื่อในคุณค่าของนักเรียนแทนที่จะใช้วิธีการซึ่งเป็นการคุกคามมั่นใจในตัวเอง
2. ครูพิจารณาเหตุการณ์และเหตุการณ์ เมื่อมีการทำความผิดทางวินัยขึ้นพิจารณาความทองการและประวัติชีวิตของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้น จะไม่มีการลงโทษเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่กลุ่ม แต่จะให้มีการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่ทำผิดนั้น
3. จัดโรงเรียนและห้องเรียน ให้บรรยากาศเต็มไปด้วยความเคารพและเชื่อถือกัน
4. ครูยอมรับเด็กทุกคน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความสบายใจในลักษณะของตนที่ต่างจากเพื่อน ๆ ทุกคน
5. ครูช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลของมาตรฐานและกฎต่าง ๆ และให้เห็นผลของพฤติกรรมของตน ครูบอกขอบเขตกว้าง ๆ ของพฤติกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อจากนั้นให้เด็กช่วยกันวางกฎเอง
6. ครูช่วยให้เด็กรู้จักปกครองตนเอง โดยให้วางโครงการกิจกรรมของตนเอง จัดเครื่องใช้ในชั้น และประดับตกแต่งห้อง เด็กโตขึ้นจะค่อย ๆ รับภาระในการปกครองตนเองได้มากขึ้น
7. ครูศึกษาพฤติกรรมของเด็กตามวิธีวิทยาศาสตร์ หาเหตุผลของพฤติกรรมและวิธีเปลี่ยนพฤติกรรม
8. ครูช่วยเด็กให้เข้าใจต้นตอของพฤติกรรมของตน และของผู้อื่น และหาทางที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้ง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เชเวียคอฟ และฟริทซ์ (Sheviakov and Fritz. 1955 : 8 - 14) ได้ศึกษาถึงประเภทของวินัยที่ควรปลูกฝังให้เด็กได้ว่าจะเป็นวินัยในตนเองมากกว่าที่จะเป็นวินัยที่อยู่บนรากฐานของการให้ปฏิบัติตามคำสั่ง และยังได้ให้ความเห็นต่อไปอีกว่าควรเป็นเรื่องของความเต็มใจ ซึ่งมีใช้การกระทำตามคำสั่งหรือเพราะการลงโทษ นั่นคือ การปลูกฝังให้เกิดวินัยในตนเองซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความชื่นชอบ และความรักในอุดมคติ หรือการยึดมั่นในจุดมุ่งหมายที่ตนสร้างขึ้น และออสซูเบล (Ausubel. 1965 : 189 - 190) ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกับเชเวียคอฟ และฟริทซ์ ว่าแบบของวินัยที่ไคเดล และมันคงซึ่งเราต้องการจะให้เกิดในตัวบุคคล คือวินัยในตนเองที่มีรากฐานมาจากการควบคุมภายในตนและภายนอกตน การควบคุมภายในตน เช่น การอบรมเลี้ยงดูที่สม่ำเสมอ แต่การบังคับและการลงโทษซึ่งเป็นการควบคุมภายนอกจะช่วยปลูกฝังวินัยในตนเองได้เพียงเล็กน้อย

นอกจากนี้ เจอซิลด์ (Jersild. 1960 : 165) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับแรงผลักดันภายในตัวเด็ก พบว่า บิดามารดามีอิทธิพลยิ่งในการสร้างวินัยให้กับเด็ก และบิดามารดาจะต้องไม่ตามใจเด็กจนเกินไป แต่จะต้องไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮอฟแมน (Hoffman. 1970 : 286) ซึ่งได้ศึกษาการฝึกวินัย 3 วิธีได้แก่ การให้เหตุผล การปล่อยปละละเลย และการรวบอำนาจ ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่ฝึกวินัยเด็กโดยวิธีการให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยจากบิดามารดา โดยวิธีการปล่อยปละละเลย และการรวบอำนาจ

วิกกินส์ (Wiggins. 1971 : 289) ได้อ้างถึงการศึกษาของ โกธ (Gough) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวินัยในตนเอง พบว่าผู้ที่มีความวินัยในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผลของตนเอง มีความยึดมั่นในความดี

และมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และยังพบว่าโดยทั่วไปจะมีสุขภาพสมบูรณ์ดีกว่าผู้ที่ขาดวินัยในตนเองด้วย

ไบรอันท์ (Bryant : 1971 : 4854 -B) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่มีความเชื่อต่างกัน โดยให้ครูบรรยายลักษณะของนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนกับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน กลุ่มละ 20 คน ครูอธิบายว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีวินัยแห่งตนมากกว่า ปรับตัวได้ดีกว่า มีผลสัมฤทธิ์ และมีความอดทนมากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

งานวิจัยในประเทศ

กรุณา กิจชัยัน (กรุณา กิจชัยัน 2517 : 79) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเอง ความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 300 คน พบว่าคุณธรรมแห่งพลเมืองดี และความเชื่อในอำนาจภายในตนเอง มีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงในทางบวก กับความมีวินัยแห่งตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นับว่าผลการวิจัยนี้สนับสนุนการศึกษาของ ไบรอันท์ (Bryant)

งานวิจัยของ ภัทธรา นิคมานนท์ (ภัทธรา นิคมานนท์ 2517 : 50 - 51) พบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ วินัยในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ วรณวิภา ทองงอก (วรณวิภา ทองงอก 2517 : 9) กล่าวไว้ว่า วินัยในตนเองเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จในการทำงาน และการเรียนเนื่องจากมีความตั้งใจจริงมุ่งมั่นพยายามนั่นเอง

จากสถิติของศาลคดีเด็กและเยาวชน คมกริช วัฒนเสถียร (คมกริช วัฒนเสถียร 2517 : 66) รายงานว่า ไม่ว่าจะเป็นกรณีลักขโมย ทำร้ายร่างกาย มักเป็นพวกที่ไม่สนใจเรียน จะเห็นว่าพฤติกรรมที่ขาดความซื่อสัตย์และวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กด้วย

วิวัฒน์ อัคราณิษฐ์ (วิวัฒน์ อัคราณิษฐ์ 2523 : 55 - 56) พบว่า
เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวินัยในตนเอง และความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กที่มีผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากทฤษฎีและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ดังกล่าว
อาจสรุปได้ว่า ความมีวินัยในตนเอง เป็นจริยธรรมพื้นฐานที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้เยาวชน
มีคุณสมบัติทางบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่ดีงาม เป็นที่พึงปรารถนาของสังคมทั้งยังมีความ
สัมพันธ์อย่างมากกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และยังพบว่ามีวิธีการสร้าง
หรือส่งเสริมความมีวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนได้หลายวิธี ในครั้งนี้ผู้วิจัย
จะใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม

ความหมายของกลุ่ม

มีผู้ให้ความหมายของกลุ่มไว้อย่างต่าง ๆ กัน โดยเน้นลักษณะสำคัญ ๆ ต่าง ๆ
ของกลุ่ม ซึ่งพอจะรวบรวมได้ดังนี้

สแตรง (Strang. 1946 : 3) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึง บุคคล
ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มาทำงานร่วมกันโดยมีความมุ่งหมายอย่างเดียวกัน

บาส (Bass. 1960 : 39) ได้เน้นถึงการตอบสนองความต้องการของ
สมาชิกในกลุ่มว่าเป็นแรงกระตุ้นอันสำคัญที่ทำให้กลุ่มรวมตัวกันอยู่ได้ และเขาได้
อ้างถึง แซนเดอร์สัน (Sanderson) ซึ่งเน้นการมีจุดหมาย ความสนใจ
และค่านิยมของสมาชิกเป็นสำคัญ

เคมพ์ (Kemp. 1970 : 25 - 26) ได้อ้างถึง เคิร์ต เลอวิน
(Kurt Lewin) ซึ่งได้เน้น การพึ่งพาอาศัยกันของสมาชิกในกลุ่มเป็นเครื่อง
แสดงความเป็นกลุ่ม และเช่นเดียวกัน กิลลิน (Gillin) เห็นคว่ำว่ากลุ่ม

ของการมีการพึ่งพากันและกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แต่เขาเน้นมากในเรื่องความคล้ายคลึงกันในด้านความสนใจและจุดมุ่งหมาย เขาได้กล่าวว่า ความสนใจ และจุดมุ่งหมายในเรื่องเดียวกัน จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และความรู้สึกที่เป็นส่วนรวม (we - feeling) ปรากฏออกมาซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของกลุ่ม

เคมพ์ (Kemp. 1970 : 26) ได้อ้างถึง แคทเทล (Cattell) ว่า นอกจากได้เน้นถึงจุดมุ่งหมายร่วมกันแล้ว ยังได้เน้นเรื่องการสนองความต้องการของสมาชิกในแต่ละคนเป็นสำคัญด้วย

เคมพ์ (Kemp. 1970 : 29) ได้กล่าวว่า บุคคลใดที่เห็นการอยู่ร่วมกันหลายคน และเผชิญหน้ากันว่าเป็นกลุ่ม บุคคลนั้นแสดงว่าไม่มีความรู้ในเรื่องกลุ่ม เปรียบเหมือนการเรียกรถยนต์ที่ไม่มีเครื่องยนต์ว่ารถยนต์ เขาเหล่านั้นได้พิจารณาคนภายนอกเท่านั้น ความเป็นกลุ่ม จะต้องมียุทธลักษณะที่ลึกซึ้งแฝงอยู่ในตัวสมาชิก คือ ความสนใจ ความห่วงใย ความรับผิดชอบ และการยอมรับของสมาชิกที่มีต่อกันและกัน จึงจะเรียกได้ว่าเป็น กลุ่ม

ออลเซน (Ohlsen. 1970 : 6 - 7) ได้สรุปความหมายของคำว่ากิจกรรมกลุ่มไว้ 2 แบบคือ

1. กิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่สมาชิก หรือผู้นำการอภิปรายเพื่อที่สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายต่าง ๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำในกลุ่มชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ หรือสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปราย เพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การประณนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในชั่วโมง เป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ ครูจะเป็นผู้กำหนดวางแผนงานกลุ่มให้สมาชิก
2. กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่สมาชิก คือนักเรียนได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปราย ในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

พัลล์ บุญยรัตพันธุ์ (พัลล์ บุญยรัตพันธุ์ 2517 : 147) เห็นว่า กลุ่มคือบุคคลรวมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีแบบแผนของการปฏิบัติต่อกันทางจิตวิทยา และเป็นที่ยอมรับกันในสมาชิกของกลุ่มเอง และรวมทั้งกลุ่มอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มมีแบบอย่างของพฤติกรรมร่วมกันโดยเฉพาะ

ประสาธ หลักศิลา (ประสาธ หลักศิลา 2511 : 426) ให้คำนิยามว่า กลุ่ม หมายถึง การที่คน 2 คนหรือมากกว่านั้น ได้เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการกระทำต่อกันทางสังคม ภายในชั่วระยะเวลาหนึ่ง ด้วยความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

จำเนียร ช่างโชติ (จำเนียร ช่างโชติ และคณะ 2523 : 4 - 5) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับกลุ่ม ดังนี้คือ

1. กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คน มาประกอบกัน
2. กลุ่มจะต้องมีความสัมพันธ์กัน
3. มีความสนใจร่วมกัน
4. มีแบบแผนต่อกัน

กล่าวโดยสรุป กลุ่มก็คือ การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปรวมกันอยู่ และมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความสนใจ ความรับผิดชอบที่จะทำงานต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อบรรลุจุดหมายเดียวกัน

จุดหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่ม

เบนเนทท์ (Bennett. 1963 : 8 - 9) ได้กล่าวถึง จุดหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

1. เปิดโอกาสให้สมาชิกได้เรียนรู้ทางด้านการศึกษา อาชีพ สังคม และส่วนตัว จากการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ได้แก่

1.1 การประณนิเทศ

1.2 การได้มีโอกาสศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นกลุ่ม ซึ่งอาจให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

1.3 ศึกษาเป็นกลุ่มถึงปัญหาของการเจริญเติบโต เพื่อรู้จักปรับตัวให้ สัมกับวัยอย่างมีเหตุผล

1.4 ศึกษาเป็นกลุ่มเพื่อให้เข้าใจตนเองและพัฒนาในเรื่องของทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ บุคลิกภาพ และการปรับตัวทางสังคมและส่วนตัว ตลอดจน ลักษณะที่เด่นของตัวเรา

1.5 ศึกษาเป็นกลุ่มถึงชีวิตอาชีพ และปัญหาของการปรับตัวต่ออาชีพ ความก้าวหน้าทางงานอาชีพ

1.6 ทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อช่วยในการวางแผนอาชีพที่เหมาะสม

1.7 ทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อช่วยการวางแผนการศึกษา

1.8 ทำกลุ่ม เพื่อช่วยในการสำรวจค่านิยมของตนเอง และวางระดับ มาตรฐาน ในการเลือกประกอบอาชีพชีวิตของตน

2. กิจกรรมกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการนำชีวิต จากการศึกษาที่ได้มีโอกาสปลดปล่อย ความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้มีความเข้าใจและได้ข้อคิดในปัญหาต่าง ๆ ของบุคคลมากขึ้น รวมทั้งศึกษาปัญหาของคนเราที่คล้ายคลึงกันในบรรยากาศที่อบอุ่นผ่อนคลาย และนำมาแก้ไข ปรับปรุงบุคลิกภาพ และวิถีทางชีวิตของเรา กลุ่มเปิดโอกาสให้เราได้วินิจฉัยตนเองและ ผู้อื่น

3. ช่วยให้ผู้บรรลุถึงจุดหมายของการแนะแนวอย่างประหยัด และอย่างมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า กลุ่มเป็นเครื่องมือที่ทำให้สังคมดีขึ้น ทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน เนื่องจากบุคคลแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง จึงได้กล่าวมาแล้ว

ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

พนม ลิมอารีย์ (พนม ลิมอารีย์ นป. : 56 - 57) ได้กล่าวถึงประโยชน์อันเกิดจากการเข้าร่วมกลุ่มของสมาชิกไว้ดังนี้ คือ

1. กลุ่มจัดเป็นส่วนสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิก เช่น เด็กวัยรุ่นต้องการคบเพื่อนต่างเพศ แต่มีความรู้สึกเคอะเขิน แต่ถ้าวัยเด็กเหล่านั้นได้เข้ากลุ่มมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ปฏิริยาคงกล่าวนั้น ก็จะค่อย ๆ หายและเป็นปกติได้หรือในกรณีที่คนพูดเก่ง แต่ไม่มีโอกาสจะพูดที่ไหน ก็จะอาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น

2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตนคติ ความคิดเห็น และช่วยปรับปรุงเจตนคติ และนิสัยใจคอของสมาชิก รวมทั้งให้สมาชิกได้เป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน

3. กลุ่มช่วยเสริมสร้างควมมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้ากลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยทำให้สมาชิกมีความอดทนด้วย

4. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย การทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่รักและได้รับความยกย่องจากกลุ่มจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

ชนิดและแบบของกลุ่ม (Types and Patterns of Groups)

เคมพ์ (Kemp. 1970 : 50 - 53) ได้กล่าวถึงชนิด และแบบของขบวนการกลุ่มไว้เป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

1. ขบวนการกลุ่มทางความสัมพันธ์ (Socio Group Process)

2. ขบวนการกลุ่มทางจิตใจ (Psycho Group Process) ซึ่งมี
ความแตกต่างกันดังนี้

ขบวนการกลุ่มทางสังคม	ขบวนการกลุ่มทางจิตใจ
1. มีเป้าหมายที่เห็นได้ชัดเจน 2. มีโครงสร้างที่เป็นระเบียบแบบแผน มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน 3. สมาชิกเป็นทั้งแบบอาสาสมัคร และ ไม่อาสาสมัคร สมาชิกอาจเข้าร่วมเพราะเป็นหน้าที่ 4. สมาชิกมีความแตกต่างกันในเรื่อง ของวัย สภาพความเป็นอยู่ และ อาชีพ เป็นต้น 5. มีความมุ่งหมายที่จะบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงเน้นในด้านการคิด ของสมาชิกเป็นสำคัญ	1. ไม่มีเป้าหมายที่เห็นชัดเจน 2. ไม่เป็นระเบียบแบบแผน มีกฎเกณฑ์ น้อยและเปลี่ยนแปลงได้ตามความ เหมาะสม 3. สมาชิกเป็นแบบอาสาสมัคร 4. สมาชิกมีความคล้ายคลึงกันในด้าน ต่าง ๆ เช่น วัย อาชีพ และสภาพ ความเป็นอยู่ 5. มีความมุ่งหมายที่จะสนองความ ต้องการทางจิตใจของสมาชิก จึงเน้นในด้านการรู้สึกของสมาชิก

ตัวอย่างกลุ่มที่ใช้ขบวนการกลุ่มทางสังคมเป็นหลักได้แก่ การประชุม คณะกรรมการหรือกลุ่มทำงานต่าง ๆ ส่วนกลุ่มที่ใช้ขบวนการกลุ่มทางจิตใจนั้น ได้แก่กลุ่มเล็ก ๆ ที่เล่นกัน กลุ่มในครอบครัว เป็นต้น

ข้อสังเกต ลักษณะของขบวนการกลุ่มทั้งสองชนิดนี้ จะไม่ถูกแบ่งแยกโดยเด็กชาย
ในทางปฏิบัติ

เคมพ์ (Kemp, 1970 : 52) ให้อ้างถึง เคิร์ต เลวิน
(Kurt Lewin) ซึ่งกล่าวว่า การที่จะได้ผลงานที่ดีจากการทำกลุ่มชนิดทางคาน
สังคม จะต้งนำเอาลักษณะของขบวนการกลุ่มทางจิตใจ เข้ามาช่วย คือเรา
ต้องคำนึงถึงความต้องการทางจิตใจของสมาชิกแต่ละคน และในการทำงานกลุ่มนั้น
เราต้องการความร่วมมืออย่างเต็มที่ของสมาชิก ทั้งในด้านความคิดและความรู้
โดยทั่วไปเราให้ความสนใจในการทำงานเป็นกลุ่มชนิด ขบวนการกลุ่มทางคานสังคม
มากกว่าทางจิตใจ แต่ถ้าจะให้กลุ่มผลิตผลงานได้ดีและมีประสิทธิภาพจะต้องเห็น
ความสำคัญของขบวนการกลุ่มทางจิตใจด้วย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาของแต่ละบุคคล
ในกลุ่ม และเป็นการฝึกฝนให้สมาชิกได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาใน
การดำรงชีวิต ในสังคมปัจจุบัน

ในการทำงานเป็นกลุ่มกับเด็กนักเรียนในโรงเรียน เราสามารถใช้แบบ
ของกลุ่มได้ 3 แบบ ดังนี้คือ

1. กลุ่ม อธิปไตยไทย (Authoritarian Group)
2. กลุ่มประชาธิปไตย (Democratic Group)
3. กลุ่มที่มีศูนย์กลางเป็นศูนย์กลาง (Group Centered)

1. กลุ่มอธิปไตยไทย

เคมพ์ (Kemp, 1970 : 62 - 64) ให้อ้างถึง โทมัส ฮอปกินส์
(L. Thomas Hopkins) ว่ากลุ่มแบบนี้เป็นการถ่ายทอดอำนาจจากผู้ที่มีอำนาจไปผู้
ผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่า ลักษณะที่สำคัญของกลุ่มพอจะสรุปได้ดังนี้

1. อำนาจสิทธิจะเกิดมาจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าซึ่งอยู่ภายนอกกลุ่ม
2. หัวหน้ากลุ่มได้รับแต่งตั้งจากผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเขาจากภายนอกกลุ่ม

และจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3. หัวหน้ากลุ่มจะเป็นผู้ควบคุมการทำงานทุกอย่าง ความที่เข้าต้องการ
 4. สมาชิกไม่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่จะมีกฎเกณฑ์และระเบียบวินัยที่เข้มงวดควบคุมสมาชิกให้ทำตามหน้าที่หัวหน้าต้องการ
 5. หัวหน้าจะอ้างว่าเขาจะเป็นผู้คนเดียว สมาชิกไม่มีความรู้พอเขาจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ให้ความรู้แก่สมาชิกฝ่ายเดียว
 6. ลักษณะการสื่อสารความหมาย จะเป็นไปในทางเกี่ยวตลอด คือจากหัวหน้าไปยังสมาชิก และจะไม่มี การสื่อสารความหมายในระหว่างสมาชิกด้วยกัน
 7. ในการทำงาน สมาชิกอาจได้รับอนุญาต ให้แสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจ แต่เฉพาะในเรื่องที่ไม่สำคัญ ส่วนใหญ่หัวหน้าจะเป็นผู้ตัดสินใจ
 8. การประเมินผลความสำเร็จของกลุ่มจะกระทำโดยหัวหน้า เขาจะพิจารณาว่าเราได้นองความตกลงของผู้นำมาจเห็นเธอหรือไม่
- จะเห็นได้ว่า การทำงานเป็นกลุ่มแบบอัคราธิปไตยนี้ ได้ใช้กระบวนการกลุ่มทางค่านิยมเป็นสำคัญ แต่จะไม่ใช้พิจารณากระบวนการทางค่านิยมจิตใจเลย

2. กลุ่มประชาธิปไตย

เคนท์ (Kent, 1970 : 64 - 67) ได้อ้างถึง โทมัส ฮอปกินส์ (L. Thomas Hopkins) ว่า การทำงานของกลุ่มแบบนี้เปรียบได้คล้ายกับการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายของสิ่งมีชีวิต กิจกรรมของกลุ่มจะสำเร็จได้โดยอาศัยการทำงานร่วมกันของสมาชิก แต่ละคนมีหน้าที่ของตนโดยเฉพาะ และจะไม่ก้าวข้ามหน้าที่ของสมาชิกอื่น

ลักษณะสำคัญของกลุ่มจะสรุปได้ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำมาจากภายในกลุ่ม ซึ่งอาจได้จากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง แต่จะต้องมาจากสมาชิกในกลุ่ม
2. ความเป็นผู้นำจะเป็นลักษณะกระจายไปทั่วตามความจำเป็น และสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ

3. มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในระหว่างสมาชิกด้วยกัน
 4. สมาชิกร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาหรือดำเนินงานตามจุดมุ่งหมาย
 5. สมาชิกร่วมกันวางแผนงาน และตัดสินใจ
 6. กลุ่มจะตัดสินใจในแนวนโยบายกว้าง ๆ ซึ่งวางระเบียบและกำหนดค
งานของบุคคลหรือกลุ่มย่อยเอาไว้
 7. การลงมติเป็นแบบเอกฉันท์ คือ ทุกคนยอมรับเห็นดีเห็นชอบด้วย
ไม่ควรใช้กฎของคนที่ส่วนใหญ่ยอมรับแต่ส่วนน้อยไม่ยอมรับ
 8. มีการจับบรรยากาศให้เป็นกันเอง เพื่อสมาชิกจะได้ทำงานและให้
ความร่วมมือ อย่างเต็มที่
 9. ทุกคนรับผิดชอบต่องาน และความสำเร็จของกลุ่ม
 10. ทุกคนร่วมกันประเมินผลงานกลุ่ม
- ลักษณะของกลุ่มแบบประชาธิปไตย จะเน้นขบวนการกลุ่มทางค่านิยม เป็นจุด
สำคัญ และเน้นขบวนการกลุ่มทางจิตใจเป็นจุดรอง

3. กลุ่มที่มีกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

- เคมพ์ (Kemp. 1970 : 67 - 70) ได้กล่าวถึงกลุ่มแบบนี้ว่า
เป็นกลุ่มที่เน้นกลุ่มเป็นสำคัญ ไม่ว่าเป็นเรื่องใดก็ตาม เพราะกลุ่มแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะ
1. พัฒนาทักษะในการคิด และการวิจารณ์ของสมาชิก
 2. พัฒนาความสามารถในการที่จะร่วมงานกับคนอื่น ๆ ได้
 3. พัฒนาความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น
 4. ให้ความเข้าใจตนเองและขบวนการของกลุ่ม
 5. ให้ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น
- ผู้นำจะเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้อบอุ่น และเป็นกันเอง ขจัดเครื่องกีดขวาง
การสื่อความหมายระหว่างสมาชิก และต้องมีการยอมรับเพื่อไม่ให้เกิดความวิตกกังวล
และความกลัวขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนได้ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน

ขบวนการกลุ่มที่ยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะที่สำคัญคือ

1. มีโครงสร้างที่น้อยกว่ากลุ่มที่กล่าวมา
2. มีการทำงานร่วมกัน และการยอมรับอยู่ในระดับสูงโดยไม่มีข้อแม้
3. มีการอภิปรายถึงความหมายของพฤติกรรมที่เกิดจากความรู้สึกและ

อารมณ์

4. เน้นในเรื่องปัญหาของตนเองและผู้อื่น

5. มีความเคารพกันและกัน และมีความปรารถนาที่ให้ผู้อื่นชื่นชอบใคร่
โดยการทำให้เป็นประโยชน์ช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน

กลุ่มแบบนี้เกิดจากความเชื่อที่ว่า

1. ทุกคนมีความต้องการของตัวเอง (ego needs) คือต้องการ
การยอมรับจากผู้อื่น และความเคารพจากผู้อื่น ต้องการให้คนอื่นชอบตน ดังนั้นในการ
ที่จะได้รับสิ่งเหล่านี้ เราต้องพิจารณาสิ่งภายนอกตัวเรา พฤติกรรมของเราและผลงานของเรา
2. ทุกคนมีความต้องการที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น
ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อคนอื่น ให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตนเอง
3. สภาพบรรยากาศที่ปลอดภัย การยอมรับและเป็นตัวของตัวเอง
จะช่วยให้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มนั้นสามารถยอมรับตนเอง อันเป็นทางที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมของตนเอง

คุณลักษณะที่สำคัญ ซึ่ง เกมพ์ (Kemp. 1970 : 24 - 30) ได้กล่าวไว้
เพื่อจะได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้คือ

1. สมาชิกได้รับประโยชน์สำหรับตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมของ
2. งานของกลุ่มควรเป็นงานที่ท้าทาย ไม่ใช่งานที่น่ากลัว
3. ไม่มีการตัดสินบุคคล
4. เอาตัวเราไปใส่ในสถานการณ์ของคนอื่น
5. เข้าร่วมมือทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่

กลุ่ม

6. มีใจกว้างพอที่จะรับความผิด และความรู้สึกที่ใหม่ ๆ
7. เป้าหมายของกลุ่มควรจะเป็นผลดีสำหรับสมาชิกทุกคน
8. สมาชิกมีความรับผิดชอบที่จะช่วยเหลือกันและกัน และเป็นการ

ดีเพื่อก่อ

9. นึกถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
10. ควบคุมการทำงานให้ตรงจุดมุ่งหมายตลอด
11. กลุ่มมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ
12. สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบที่จะช่วยเหลือกันและกัน และต่อ
การกระทำของกลุ่ม
13. ผู้นำควรทำความเข้มแข็ง ภาระค้ำ ขอมรับความแตกต่าง และ
ควบคุมกลุ่มให้เข้าเรื่องอยู่ตลอดเวลา
14. ควรมี วงจำกัด และขอบเขตในการทำงานอย่างชัดเจน
15. สมาชิกร่วมกับผู้นำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล
16. มีการลงมติโดยปราศจากความกดดัน เพื่อให้ได้มาซึ่งการลงมติแบบ
เอกฉันท์ ที่แท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม

งานวิจัยในต่างประเทศ

ควินนและฟูลด์ (Quinan and Fould. 1970 : 145 - 149)
ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกความไวในการรับรู้ที่มีต่อความเข้าใจในตนเอง
ของผู้รับการฝึก โดยใช้การฝึกแบบกลุ่มทนทาน (Marathon Group)
ซึ่งในทุกคนแสดงกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงบทบาท การสื่อสารช่วยคำพูด และการ
อภิปราย การฝึกใช้เวลา 30 ชั่วโมง ติดต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้รับการฝึกมีการ
เปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ในด้านคุณค่าตนเองตามความ

เป็นจริง ด้านความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการควบคุมความรู้สึกและอารมณ์ของตน เป็นต้น เทรปปา และฟรีค (Treppa and Frike. 1972 : 466 - 468) ก็ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องเดียวกัน โดยใช้กลุ่มทดลอง 11 คน และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกเลย 11 คน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้นในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าของการมีชีวิตอยู่ การนับถือตนเอง การยอมรับตนเอง ความเข้าใจในความเป็นมนุษย์ ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และความคิดเกี่ยวกับตนในอุดมคติ

ผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นขัดแย้งกับการวิจัยของคณะผู้แนะนำของศูนย์แนะแนวมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซต (Counseling Center Staff University of Massachusetts. 1972 : 253 - 254) ที่ได้ทำวิจัยเพื่อดูผลของการฝึกความไวที่มีต่อความเข้าใจในตนเอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 42 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะได้รับการฝึกที่แตกต่างกันคือ กลุ่มที่ 1 ได้รับการฝึก 5 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง กลุ่มที่ 2 ฝึก 5 ครั้ง แต่ไม่กำหนดเวลา และกลุ่มที่ 3 ได้รับการฝึกแบบกลุ่มทบทวนใช้เวลา 30 ชั่วโมง โดยใช้ผู้นำกลุ่มที่เป็นนิสิตปริญญาโทวิชาจิตวิทยา 2 คน ต่อ 1 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การฝึกความไวในการรับรู้ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองในทุกด้านของผู้รับการฝึกทั้ง 3 กลุ่ม

✓ เล็กม (Lex. 1973 : 6093-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 ในมลรัฐอินเดียนา ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบเก่ากับกลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า การพัฒนาจิตใจทางศาสนาของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระหว่างการทดสอบก่อนสอน และทดสอบหลังสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จากการรายงานของกลุ่มทดลองพบว่า นักศึกษารู้สึกพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับ เพราะได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างอิสระในเรื่องคำนิยม และทุกคนยินดีร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และอยากเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์อีกต่อไป

สปรองเกอร์ (Spronger. 1973 : 75) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเรียนภาษาต่างประเทศโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาปีที่ 4 กับปี 2 ที่เรียนภาษาเยอรมันในไต้หวัน ได้ทดลองโดยนักศึกษาทุกกลุ่ม ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ทุกกลุ่มต้องพูดแต่ภาษาเยอรมัน เรียนสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง ผลปรากฏว่า ทุกคนได้รับความรู้อย่างมาก ด้วยการเรียนแบบกลุ่มย่อย ทำให้เกิดความสนใจแม้แต่นักศึกษาที่ขี้อายก็พยายามพูด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปรับปรุงกิจกรรมในกลุ่ม ได้เรียนรู้คุณค่าทางสังคมเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน การมีจิตวิตร่วมกันต่างช่วยกันแก้ความผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และมีการพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสารอย่างมาก

วินเซนต์ (Vincent. 1976 : 6436 -A) ได้ศึกษาวิธีสร้างค่านิยม ประกอบด้วยการอภิปราย และเสนอเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่สูงขึ้นชั้นหนึ่ง โดยครูเป็นผู้เสนอ กับเด็กกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นเด็กเกรด 6 ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนธรรมดาใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ๆ ละ $1\frac{1}{2}$ ชั่วโมง ผลปรากฏว่า วิธีสร้างค่านิยม ซึ่งประกอบด้วยการอภิปราย และเสนอความรู้ที่สูงขึ้นชั้นหนึ่ง ให้ผลการยกระดับจริยธรรมตามชั้นต่าง ๆ ของโคลเบอร์ก ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

เขาวพา เดชะคุปต์ (เขาวพา เดชะคุปต์ 2517 : 128) ได้ศึกษาเรื่อง "ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา" โดยสร้างบทเรียนของทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไปทดลองสอนนักเรียนในระดับประถมศึกษา ผลปรากฏว่า สามารถประยุกต์ใช้กับผู้เรียนที่มีอายุและความสามารถที่แตกต่างกันได้จริง และพบว่าการเรียนการสอนความทฤษฎีนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ปักทักษะ บลุดฝั่งทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนส่งเสริมค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน นอกจากนี้ จะส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอีกด้วย

ฉันทนา ภาคบังกร (ฉันทนา ภาคบังกร 2517 : 58 - 62) ได้นำวิจัยเรื่อง การสอนสังคมศึกษาหน่วย "วันสำคัญของชาติ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วย กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลของการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มี

พัฒนาการทางมนุษยสัมพันธ์ และทางการเรียนสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญ และมีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย ของ นันทนา เทพบวรวิทย์ (นันทนา เทพบวรวิทย์ 2518 : 47 - 51) ได้ทำวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ "หน่วยพลังงาน" โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมชาติ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้น และมีพัฒนาการทางค่านิยมสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีธรรมชาติ

เสริมศิริ เมนะเทวต (เสริมศิริ เมนะเทวต 2520 : 40 - 51) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาหลักการสอน "หน่วยโรงเรียนประถมศึกษา" โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมชาติ ในนักศึกษาระดับในปีที่ 2 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วิไลวรรณ สันตะโกมล (วิไลวรรณ สันตะโกมล 2522 : 47) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง ลิลิตตะโลงศพ โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ในนักศึกษาระดับปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และองค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ได้ทำโครงการวิจัยเรื่องการฝึกกลุ่มสัมพันธ์และการรับรู้สำหรับครูจากสถาบันฝึกหัดครูระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการที่เด่นชัดไป ทางด้านเปิดเผยตนเอง ยอมรับตนเอง และยอมรับพิจารณาตนเอง โดยรับฟังคำวิจารณ์วิจารณ์เกี่ยวกับตนเองมากขึ้น และพบว่าหลังจากการอบรมผ่านไปแล้ว 3 - 6 เดือน ผู้ได้รับการฝึกพัฒนาการในด้านความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นอีกด้านหนึ่ง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521 : 22) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญใจ สินธุนากร ที่ทำการวิจัยผลของการฝึกความไวต่อการรับรู้ที่มีต่อทักษะ และทัศนคติส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการ สำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย

ปรากฏว่า หลังการฝึกกลุ่มทดลองมีทัศนคติเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นสูงขึ้น มีการเปิดเผยตนเองทักษะในการสื่อความหมาย การทำงานกลุ่มและการแก้ปัญหาอย่างมีระบบระเบียบเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นกลุ่มทดลองยังมีบุคลิกภาพด้านความต้องการพึ่งตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม (เพียงใจ สันฐานกร 2522 : 64)

*พรณี ลิ้มปัทนา (พรณี ลิ้มปัทนา 2523 : 54) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้วิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่า หลังจากสอนด้วยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีพัฒนาการทางทัศนคติทางจริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือน ผลก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ วิริยะ บุญยะนิวาสน์ (วิริยะ บุญยะนิวาสน์ 2523 : 49) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรม โดยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบธรรมดา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้ผลเช่นเดียวกัน ส่วนผลการวิจัยของ อัจฉรา จตุรพิชพร (อัจฉรา จตุรพิชพร 2523 :) ได้ทำการวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ ได้ผลการทดสอบทัศนคติทางจริยธรรมของกลุ่มที่สอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทัศนคติทางจริยธรรมของนักเรียน หลังจากการสอนไปแล้ว 1 เดือน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยอาจสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้ คือ วิธีการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ สามารถประยุกต์ใช้กับการสอนทุกวิชา ทุกระดับชั้น และระดับความสามารถ แต่ที่ได้ผลก็คือ ระดับประถมศึกษาในด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน พัฒนาการด้านจริยธรรม ความคงทนในการรับรู้และแม่นยำในเนื้อหา ส่วนด้านทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์นั้น ได้ผลดีในทุกวิชา ทุกระดับชั้น และทุกระดับความสามารถ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

๑. นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มแล้วจะมีความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น
๒. นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2524 ของโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนจากประชากรดังกล่าว จำนวน 28 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการคัดเลือกดังนี้

1. ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) มา 1 ห้องเรียน จากจำนวนนักเรียน 5 ห้องเรียน เนื่องจากระบบการจัดห้องเรียนของโรงเรียนทุ่งมหาเมฆเป็นแบบคละ ฉะนั้นจึงถือได้ว่านักเรียนแต่ละห้องมีความสามารถทางการเรียนพอ ๆ กัน
2. หลังจากสุ่มห้องเรียนมา 1 ห้องเรียนแล้ว จึงสุ่มนักเรียนจากห้องนี้ ออกมา 28 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย
3. สุ่มนักเรียนตัวอย่าง 28 คน ออกเป็น 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลอง 14 คน และกลุ่มควบคุม 14 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนสมาชิกในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เพศ \ กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	รวม
ชาย	7	8	15
หญิง	7	6	13
รวม	14	14	28

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีวิธีดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

1.2 จัดกลุ่มพฤติกรรมของความมีวินัยในตนเองได้เป็น 11 กลุ่ม

ดังนี้

1.2.1 มีความเชื่ออ่านาภายในตนเอง

1.2.2 มีความเป็นผู้นำ

1.2.3 มีความรับผิดชอบ

1.2.4 ตรงต่อเวลา

1.2.5 เคารพระเบียบกฎเกณฑ์ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

1.2.6 มีความซื่อสัตย์สุจริต

1.2.7 รู้จักหน้าที่และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี

1.2.8 รู้จักเสียสละ

1.2.9 มีความอดทน

1.2.10 มีความตั้งใจ เพียรพยายาม

1.2.11 ยอมรับผลการกระทำของตน

1.3 สร้างนิยามปฏิบัติการของความมีวินัยในตนเอง

1.4 ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งสร้างขึ้น

โดย กรุณา กิจขยัน (กรุณา กิจขยัน 2517 : 104) วิวัฒน์ อัสวานิชย์ (วิวัฒน์
อัสวานิชย์ 2523 : ไม่มีเลขหน้า) วิวาทัน มูลสถาน (วิวาทัน มูลสถาน 2522
: 93 - 105)

1.5 สร้างแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง จำนวน 45 ข้อ
โดยยึดลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดไว้เป็นกลุ่มแล้ว เป็นแนวทางในการเขียน
แบบสอบถาม

1.6 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้วนี้ ไปตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลและ
จิตวิทยา จากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79

ลักษณะของแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสร้างสถานการณ์เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง
ในลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 4 ตัวเลือก เป็นสถานการณ์
ที่คนส่วนใหญ่ได้พบเห็นในชีวิตจริง หรืออาจจะมีโอกาสกระทำด้วย แต่เป็นสถานการณ์ที่ไม่
รุนแรงเกินไป รวมทั้งช่วยให้ทราบถึงความรู้สึกของบุคคลต่อเรื่องนั้น ๆ เมื่อผู้ตอบ
แบบสอบถามอ่านสถานการณ์ในแบบสอบถามแล้ว พิจารณาวาสถานการณ์นั้น ๆ ตนเอง
เห็นด้วยมากน้อยเพียงใด เรียงตามลำดับจาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง โดยให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหลังข้อความที่กำหนดให้ไว้

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อความ	เห็นควย อย่างยิ่ง	เห็นควย	ไม่ เห็นควย	ไม่เห็นควย อย่างยิ่ง
(๐) นอยมีหน้าที่ทำความสะอาดพื้นที่ ในขณะที่ไม่ได้อยู่บ้าน มีเพื่อนมา ชวนนอยออกไปวิ่งเล่น นอยออก ไปเล่นตามคำชวนของเพื่อน โดยทิ้งงานไว่ก่อน				
(๐๐) ตามปกติที่นักเรียนข้ามถนน จะเดินไปข้ามตรงทางม้าลาย หรือสะพานลอย				

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ในกรณีข้อความมีความหมายทางบวก ซึ่งได้แก่ข้อ 1, 4, 7, 13, 17, 21, 26, 29 และ 33 การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

เห็นควยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นควย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นควย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ในกรณีที่มีความมีความหมายทางลบ ซึ่งได้แก่ข้อ 2, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 34 และ 35 การให้คะแนน จะเป็นดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน

การทดสอบ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ที่สร้างขึ้นจำนวน 45 ข้อ ไปทดลอง สอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่ นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำคำตอบมาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วเรียงคะแนนของผู้สอบทุกคนจากมากไปหาน้อย ตัดกลุ่มที่ได้คะแนนสูง 25% และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ 25% จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเป็นรายข้อ โดยใช้ t -test (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 179) เป็นค่าสถิติทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง แล้วพิจารณา คัดเลือกแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ 35 ข้อ

2. การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น หาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟา (Coefficient Alpha) (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79

2. โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง และกิจกรรมกลุ่มจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับการพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

2.2 สร้างโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่ม โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางกระบวนการกลุ่มตรวจสอบ ในเรื่องความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับจุดมุ่งหมาย

2.3 นำโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มนี้ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องในค่านิรค้ำเนินการ อุปกรณ์ และเวลาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เหมาะสมที่จะใช้ในการวิจัยต่อไป

2.4 นำโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนี้ไปดำเนินการในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

- จุดมุ่งหมาย : เพื่อให้สมาชิกเข้าใจระเบียบวิธีการและความมุ่งหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- จำนวนสมาชิก: 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องเรียน
- อุปกรณ์ : โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มเท่ากับจำนวนสมาชิก
- วิธีการ : 1. ผู้ดำเนินการและสมาชิกนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
2. แจกโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มแก่สมาชิกทุกคน
3. บอกจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4. บอกบทบาทและหน้าที่ของผู้ดำเนินการและสมาชิก
5. บอกกติกาของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
6. สมาชิกซักถามปัญหาที่ไม่เข้าใจ
7. สรุป และปิดการประชุมนี้เทศ

ครั้งที่ 2 การสร้างความคุ้นเคย

- จุดมุ่งหมาย :
1. เพื่อสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย และความเป็นกันเอง ในระหว่างสมาชิก
 2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเริ่มต้นที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน
- กิจกรรม :
1. แนะนำชื่อสมาชิก
 2. กิจกรรมรวมใจ
- จำนวนสมาชิก: 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : หองคนตรี - นาฏศิลป์
- อุปกรณ์ :
- กระดาษตัดเป็นรูปหัวใจสีขาวเป็น 2 ส่วน จำนวนเท่ากับสมาชิก เขียนชื่อ สิ่งที่เกิดขึ้นใน 2 ส่วน เช่น
ดวงอาทิตย์ - ดวงจันทร์, เจ้าเงาะ - รจนา
- วิธีการ :
1. แนะนำชื่อสมาชิก
 2. ผู้ดำเนินการและสมาชิกนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน
 3. ให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำชื่อ นามสกุล และสิ่งที่ตนเองชอบมากที่สุด 1 อย่าง และเน้นให้สมาชิกพยายามจำชื่อ และสิ่งที่เพื่อนชอบให้ได้มากที่สุด
 3. หลังจากที่ได้แนะนำชื่อแล้ว ผู้ดำเนินการสรุปอีกครั้งหนึ่ง
- : กิจกรรมรวมใจ

1. ผู้ดำเนินการแจกรูปหัวใจที่ผ่าซีกออกเป็น 2 ส่วน โดยแจกให้คนละ 1 ส่วน จากนั้นให้ตามหาชิ้นส่วนของหัวใจที่มีชื่อคู่กันกับชิ้นส่วนที่ตนได้รับ
2. เมื่อพบคู่ของตนแล้ว ให้อยู่คู่กับคู่ของตน 5 นาที เรื่องที่คุย คือ ให้เขารู้จัก ในสิ่งที่เขาไม่รู้จัก
3. ให้สมาชิกกลับเข้านั่งเป็นวงกลม ให้แต่ละคู่รายงานถึงสิ่งที่ตนได้รับทราบจากเพื่อน
4. ผู้ดำเนินการและสมาชิกช่วยกันอภิปรายและสรุปถึงสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design มีลักษณะการทดลอง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แบบแผนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
1. กลุ่มทดลอง (สุ่ม)	T ₁	ให้ฝึกกิจกรรมกลุ่ม	T ₂
2. กลุ่มควบคุม (สุ่ม)	T ₁	ให้สอนตามปกติ	T ₂

วิธีดำเนินการทดลองมีลำดับขั้น ดังนี้

1. ให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง เป็นการทดสอบครั้งแรก (Pretest)
2. ดำเนินการฝึกกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนรู้ตามปกติ (โดยใช้การบรรยายให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง 11 กลุ่ม เช่นเกี่ยวกับกลุ่มทดลอง)
3. เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกตามโปรแกรมแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองอีกครั้งหนึ่ง (Posttest)
4. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ครั้งมาตรวจให้คะแนน
5. นำคะแนนที่ได้มาจากระบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองมาหาค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง
2. เปรียบเทียบการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม
3. เปรียบเทียบการพัฒนาความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการฝึกแล้ว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 คะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

1.2 ความแปรปรวน ใช้สูตร (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ

2522 : 100)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การวิเคราะห์ค่าอ่านาจรำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ใช้ค่าสถิติ

t - test จากสูตร (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 179)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L} \right)^2}{\frac{\left(\frac{s_H^2}{n_H} \right)^2}{n_H - 1} + \frac{\left(\frac{s_L^2}{n_L} \right)^2}{n_L - 1}}$$

เมื่อ t	แทน ค่าอ่านาจรำแนกของแบบสอบถาม
$\bar{X}_H, \bar{X}_L$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
s_H^2, s_L^2	แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ
n_H, n_L	แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

2.2 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร
Coefficient Alpha (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อน
และหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้ ค่าสถิติ t - test แบบ Dependent
Sample จากสูตร (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 220)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบ
ครั้งแรกและครั้งหลัง
 $\sum D$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบ
ครั้งแรกและครั้งหลังในแต่ละคู่
 $\sum D^2$ แทน ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนจากการ
ทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังในแต่ละคู่ยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนคู่ที่เรียนในกลุ่มทดลอง

3.2 เปรียบเทียบการพัฒนาความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากได้รับการฝึกตามโปรแกรมใช้ค่าสถิติ t - test แบบ

Independent Sample จากสูตร (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 217)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทน คะแนนความแปรปรวนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์เพื่อแทนความหมายต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล ดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนน
ED	แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังฝึกกิจกรรม กลุ่มแต่ละคู่
ED^2	แทน ผลรวมของผลต่างยกกำลังสองของคะแนนก่อนและหลัง การฝึกกิจกรรมกลุ่ม แต่ละคู่
t	แทน ค่า t ที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
ระดับความมีวินัยในตนเองซึ่งใช้ในการแปลความหมายของคะแนนเป็นดังนี้	
105 - 140	หมายถึง ระดับความมีวินัยในตนเองสูงมาก
70 - 104	หมายถึง ระดับความมีวินัยในตนเองสูง
35 - 69	หมายถึง ระดับความมีวินัยในตนเองต่ำ
1 - 34	หมายถึง ระดับความมีวินัยในตนเองต่ำมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผล ผู้วิจัยได้กระทำตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม ก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

2. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม
3. เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม
4. เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	14	114.50	20.58	1.378
กลุ่มควบคุม	14	111.36	52.25	

$$t_{.05} (26) = 1.706$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่า คะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า

นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยแล้ว พบว่าคะแนนเฉลี่ยความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 114.50$ และ 111.36 ตามลำดับ)

2. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ผลการหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและ หลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลัง การฝึกกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S^2
ก่อนการฝึก	14	114.50	20.58
หลังการฝึก	14	123.29	55.14

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 ปรากฏว่า ก่อนได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มทดลองมีระดับคะแนนความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูงมาก และหลังจากการฝึกกิจกรรม แล้ว นักเรียนยังคงมีระดับความมีวินัยในตนเองสูงมากเช่นเดิม และความแปรปรวนของ คะแนนความมีวินัยในตนเอง มีการกระจายสูงเพิ่มขึ้นด้วย (จาก $S^2 = 20.58$ เป็น $S^2 = 55.14$ ตามลำดับ) เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีระดับคะแนนความมีวินัยในตนเองหลังการฝึก

กิจกรรมกลุ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ จึงได้นำไปทดสอบความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองทั้ง 2 ครั้ง โดยใช้ $t - test$ ดังปรากฏในตาราง 5 ในข้อ 3

3. เปรียบเทียบคะแนน ความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ผลการเปรียบเทียบคะแนน ความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนน ความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

N	ΣD	ΣD^2	t
14	123	2015	3.8775 **

$$^{**} t_{.01} (13) = 2.650$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 ปรากฏว่า คะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่มสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า หลังจากได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มแล้ว นักเรียนมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น

4. เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ผลการเปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	14	123.29	55.14	2.0525 *
กลุ่มควบคุม	14	117.21	67.41	

$$*t_{.05}(26) = 1.706$$

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 ปรากฏว่า คะแนนความมีวินัยในตนเองของ
กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียน
ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ
ฝึกโดยใช้การสอนตามปกติ

บทที่ 5.

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ
3. เพื่อนำไปประกอบการฝึกกิจกรรมกลุ่ม มาประยุกต์ใช้สอนจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มแล้วจะมีความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ

วิธีดำเนินการ

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่ได้จากจำนวนประชากรดังกล่าว โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 1 ห้อง จากจำนวนห้องเรียน 5 ห้อง โดยถือว่านักเรียนทุกห้องมีความสามารถทางการเรียนพอ ๆ กัน เนื่องจากระบบการจัดห้องเรียนของโรงเรียนทุ่งมหาเมฆเป็นแบบคละ แล้วจึงสุ่มมาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง จำนวน 28 คน และสุ่มแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 14 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเช่นเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ซึ่งประกอบไปด้วย

1. แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง จำนวน 35 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79
2. โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่ม ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 15 ครั้ง

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design มีลำดับขั้นดังนี้

1. การทดสอบครั้งแรก (Pretest) ให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง
2. ขั้นการทดลอง ดำเนินการฝึกกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมที่วางไว้ ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนรู้ตามปกติโดยการบรรยายให้ข้อสังเกต
3. การทดสอบครั้งหลัง (Posttest) ให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองอีกครั้งหนึ่ง หลังจากการฝึกตามโปรแกรมเรียบร้อยแล้ว
4. นำแบบสอบถามทั้งสองครั้งมาตรวจให้คะแนน
5. นำคะแนนที่ได้มาจากแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

*สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

1. ก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่างก็มีความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับสูงมาก แต่กลุ่มทดลองมีแนวโน้มจะมีความมีวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และความแปรปรวนของคะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลอง

มีระดับใกล้เคียงกันกว่ากลุ่มควบคุม

2. ก่อนการฝึกกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มทดลองมีระดับความมีวินัยในตนเองสูงมาก แต่หลังจากการฝึกกิจกรรมแล้วนักเรียนยังคงมีระดับของความมีวินัยในตนเองสูงมาก และความแปรปรวนของคะแนนความมีวินัยในตนเอง มีการกระจายสูงขึ้นด้วย

3. เมื่อเปรียบเทียบการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่มแล้ว นักเรียนมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เมื่อเปรียบเทียบการพัฒนาความมีวินัยในตนเองระหว่างนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการฝึกกิจกรรมกลุ่มแล้ว ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่ม มีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้การสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 โดยมีจุดมุ่งหมายประการแรกคือ เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม และประการต่อมาคือ เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ และเพื่อนำโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มมาประยุกต์ใช้สอนจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต่อไป

จากการศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม พบว่า หลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 1 ที่ว่า "นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มแล้วจะมีความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น" และเมื่อศึกษานักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง พบว่าความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับสูงใกล้เคียงกัน ($\bar{X} = 114.5, 111.3571$) แต่หลังจาก

การทดลองแล้วปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีระดับการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 125.2657, 117.2143$) เมื่อทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test แล้วพบว่า กลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 2 เช่นเดียวกันที่ว่า "นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ"

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่อง การสอนจริยธรรมด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่ง อัจฉรา จตุรพิชพร (อัจฉรา จตุรพิชพร 2523 : 50), พรรณี ลิ้มปัทนา (พรรณี ลิ้มปัทนา 2523 : 54), วิริยะ บุญชนะนิวาสน์ (วิริยะ บุญชนะนิวาสน์ 2523 : 49) ที่ได้ทำการวิจัยไว้ พบว่า หลังจากสอนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีพัฒนาการทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดานอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยในเรื่องสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและทัศนคติค่านิยมมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งฉันทนา ภาดบังข (ฉันทนา ภาดบังข 2517 : 58 - 62) และ นันทนา เทพบริรักษ์ (นันทนา เทพบริรักษ์ 2518 : 47 - 51) ที่ได้ทำวิจัยไว้ พบว่า หลังการสอนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผู้เรียนจะมีพัฒนาการทางค่านิยมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและทัศนคติ ค่านิยมมนุษย์สัมพันธ์สูงขึ้นกว่าก่อนการสอน จึงอาจสรุปได้ว่า/ วิธีการสอนด้วยกิจกรรมกลุ่มจะทำให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางค่านิยม จริยธรรม ค่านิยม ความรู้ ความจำ และทัศนคติค่านิยมมนุษย์สัมพันธ์สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า เป็นเพราะการสอนด้วยกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมทำกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง ประกอบกับการเรียนเป็นกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยการวิเคราะห์ประสบการณ์ การเรียนรู้ซึ่งกันและกันตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนด้วยตนเอง จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางทัศนคติและพฤติกรรม เพื่อให้เข้ากับเกณฑ์ที่กลุ่มยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ ซิมบาร์โด (Zimbardo. 1969 : 20) กล่าวว่า กลุ่มเป็นเครื่องมือที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในค่านิยมทัศนคติและพฤติกรรม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมกลุ่มแล้ว จะเห็นได้ว่า มีขั้นตอนหลายอย่างที่เหมือนกับการเรียนการสอนโดยทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยขั้นนำเข้าสู่กิจกรรมกับขั้นดำเนินการ การสรุปหลักการและการวัดประเมินผล แต่มีสิ่งหนึ่งที่ทำให้การสอนด้วยกิจกรรมกลุ่มต่างจากการสอนโดย

ทั่วไปคือ การวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนแบบนี้ เพราะการวิเคราะห์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเกิดความรู้สึกที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวคิดที่ต้องการ และสามารถสรุปหลักการได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การสอนแบบนี้ยังมุ่งเน้นการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้สิ่งที่เรียนไปมีความหมายสำหรับผู้เรียน และทำให้จำได้อย่างแม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพนว แชนมณี (ทิพนว แชนมณี 2522 : 199 - 200) ที่กล่าวไว้พอสรุปได้ว่า วิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ที่ว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และจดจำได้ดี

นอกจากนี้ จากการสังเกต สัมภาษณ์ การทำแบบประเมินผลผู้เรียน ถึงความรู้สึกที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมกลุ่ม ปรากฏว่า ผู้เรียนมีความพอใจ สนุกสนาน กล้าแสดงออกทางความคิดเห็นและพฤติกรรม ทั้งยังฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานอย่างมีแผน ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ควบคุมตนเองได้มาก ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าคงจะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน ที่จะนำวิธีการ ฝึกกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในการปลูกฝังความมีวินัยในตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ครูควรนำวิธีการฝึกกิจกรรมกลุ่มไปประยุกต์ใช้ในการสอนจริยธรรม ในด้านความมีวินัยในตนเอง ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยเด็ก คือวัยรุ่น เป็นวัยที่สมควรที่จะได้มีการพัฒนาจริยธรรมอันดีงามต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ทั้งนี้จะต้องมุ่งพัฒนาด้านทัศนคติทางจริยธรรมควบคู่ไปกับด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนด้วย

1.2 ในการสอนด้วยวิธีการฝึกกิจกรรมกลุ่มนั้น ครูต้องเตรียมการทุกอย่างเป็นอย่างดี เช่น แผนดำเนินการกิจกรรม อุปกรณ์ คำถาม หัวข้ออภิปราย ฯลฯ ควรเข้าใจหลักการกระบวนการกลุ่ม พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลง ยืดหยุ่นได้ในสถานการณ์ต่างๆ มีทักษะในการรับรู้ เชื่อมโยงความคิด สรุปความ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และควร

สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เพื่อประโยชน์ในชั้นของการวิเคราะห์ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอย่างแท้จริง

1.3 ควรมีการสอนซ้ำ ทบทวน และติดตามผลจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง เพื่อให้พฤติกรรมคงอยู่ได้นาน และปฏิบัติจนเป็นนิสัย โดยเฉพาะในชั้นการวิเคราะห์ ควรเน้นให้เห็นคุณค่าของการรักษาระเบียบวินัยควบคู่ไปกับการชี้ให้เห็นโทษของการไม่รักษาระเบียบวินัยที่จะเกิดขึ้นกับสังคม เพื่อไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมฝ่าฝืนระเบียบวินัยเมื่อเติบโตขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง กับนักเรียนในระดับอื่น ๆ อีก เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปใช้ในการสอนจริยธรรมต่อไป

2.2 ควรมีการทดลองสอนด้วยวิธีฝึกกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมอื่น ๆ อีก เช่น ความยุติธรรม ความอดุสหาะ ความสามัคคี เพื่อหาข้อยืนยันว่าวิธีการฝึกกิจกรรมกลุ่มสามารถใช้อสอนจริยธรรมในคุณลักษณะใดบ้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรคำนึงถึงตัวแปรอื่น ๆ ด้วย เช่น องค์ประกอบทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการอบรมเลี้ยงดู ระเบียบอายุ สติปัญญา ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรต่อการพัฒนาทัศนคติทางจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2.4 ในการวิจัยต่อไป ควรมีการติดตามผล หลังการทดลอง ในระยะ 1, 3, 6 เดือน เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.5 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบสอบถามชนิดนี้มีข้อจำกัดที่ควรจะต้องปรับปรุง คือ คำตอบที่ได้จะไม่ตรงกับความเป็นจริงนัก เพราะนักเรียนมีแนวโน้มที่จะเลือกคำตอบที่ดีกว่า ดังนั้นในการสร้างแบบสอบถามชนิดนี้ควรสร้างคำถามที่ให้นักเรียนเลือกอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด ดังนั้นผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยครั้งต่อไป อาจใช้ข้อทดสอบชนิดปลายเปิด ที่ให้คำตอบอย่างอิสระ หรือใช้เครื่องมือ

อื่น ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.6 ในการทำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง หรือวัดทัศนคติทางจริยธรรมด้านอื่น ๆ ก็คือ ไม่ควรให้นักเรียนเขียนชื่อใด ๆ ทั้งสิ้นในแบบสอบถาม เพราะจะทำให้ได้คำตอบที่เป็นการปกป้องตนเอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ✓ กรุณา กิจชัยัน ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจตนเอง ความเชื่ออำนาจภายใน
ภายนอกคน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปริญญาโท กศ.บ. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 112 หน้า อักส่าเนา
- ✓ กาญจนา หาสีตะพันธ์ "การควบคุมตนเอง" ชุมนุมทางวิชาการ กรมสามัญศึกษา
 โรงพิมพ์คุรุสภา 2517, หน้า 198-205
- โกวิท ประวาลพุกฤษ์ "แนวการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย" แนวทาง
การพัฒนาจริยธรรมไทย กรมวิชาการ โรงพิมพ์การศาสนา 2523, หน้า 85-89
- คมกริช วัฒนเสถียร ศาลคดีเด็กและเยาวชน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง
 ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง 2507, 163 หน้า
- จรรยา สุวรรณทัต "ธรรมชาติของเด็กประถมศึกษา" ประชาศึกษา 28 : 4
 พฤศจิกายน 2519
- ✓ จรรยา สุวรรณทัต และคณะ พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา
 ไทยวัฒนาพานิช 2521, 110 หน้า
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ "การฝึกอบรมกลุ่มสัมพันธ์และการรับรู้จากครู
 สถาบันฝึกหัดครูระดับประถมศึกษา 2517-2521" รายงานผลการปฏิบัติงานโครงการ
วิจัยเล่ม 3 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 71 หน้า
- จำเนียร ขวงโชติ และคณะ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล โรงพิมพ์รามคำแหง
 2521, 214 หน้า
- ✓ ฉันทนา ภาคบงกช การสังเกตศึกษาหน่วยวันสำคัญของชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ค่าย
กระบวนการกลุ่ม วิทยานิพนธ์ ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 164 หน้า
 อักส่าเนา

- ✓ ชวลี นาคทัต อิทธิพลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรม
และความมีวินัยแห่งตน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2524, 189 หน้า อักขระ
- ✓ เคโซ สวานนท์ "วินัย" ศูนย์ศึกษา 11 : 5-10 พฤศจิกายน 2507
ถาวร รอดเทศ การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาค้นคว้าเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์
กับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2523, 109 หน้า อักขระ
- ทนันชัย บุญบุรพงค์ แม่แม่ไม้นาเลย คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2524, 75 หน้า
- ทศนา แชนมณี และคนอื่น ๆ กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1 บุรพาศิลป์
 การพิมพ์ 2522, 249 หน้า
- ธนากรกลสิกรไทย บทความวิชาการประมวลของธนากรกลสิกรไทย "เมืองไทยจะรุ่งเรือง
พลเมืองต้องมีวินัย" หนังสือการพิมพ์ 2523, 273 หน้า
- ธำรง บัวศรี หลักการศึกษา แพร่พิทยา 2506, 379 หน้า
- นันทนา เทพวิรัช การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ "หน่วยพลังงาน"
โดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมชาติ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 164 หน้า อักขระ
- นิรมล ชยุตสาห์กิจ "พัฒนาการทางศีลธรรม" เอกสารประกอบการเรียนวิชาจิตวิทยา
พัฒนาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519
- ประสาธต์ หลักศิลา สังคมวิทยา สำนักพิมพ์ก้าวหน้า 2511, 432 หน้า
- พนม ลัมอารีย์ กลุ่มสัมพันธ์ จินตทัศน์การพิมพ์ ม.ป.ป., 122 หน้า
- พรณี ลิ้มปวิธนา การใช้วิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การสอนจริยธรรม ระดับชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ คศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 136 หน้า
 อักขระ

พนัส หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน ไทยวัฒนาพานิช 2513, 292 หน้า

พจน์ บุญรัตพันธุ์ การสร้างพลังชุมชนโดยชนวนการพัฒนาชุมชน ไทยวัฒนาพานิช

2517, 437 หน้า

เพียงใจ สิ้นฐานาคร ผลการฝึกความไว ต่อการรับรู้ที่มีต่อทักษะและทัศนคติส่วนบุคคล

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 85 หน้า อัดสำเนา

✓ ภัทรา นิคมานนท์ ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกรับผิดชอบ วินัย

ในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 168 หน้า อัดสำเนา

เขาวา เดชะคุปต์ ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 297 หน้า อัดสำเนา

เรวดี วงศ์พรหมเมธ กระบวนการกลุ่ม ทางหุ่นส่วนจำกัดการพิมพ์ไชยวัฒน์ 2521,

54 หน้า

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2522,

286 หน้า

หลักการวิจัยทางการศึกษา หวีกิจการพิมพ์ 2524, 286 หน้า

✓ วรรณวิภา ทองงอก ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ความสัมพันธ์

ทางการเรียน และการสอนของนิสิตฝึกสอน วิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก

ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 71 หน้า

อัดสำเนา

วริยพร แสงนภาพร บทความวิชาการประกวด ของธนาคารกสิกรไทย "เมืองไทย

จะรุ่งเรือง พลเมืองต้องมีวินัย" หนังสือกิจการพิมพ์ 2523, 273 หน้า

วิไลวรรณ สันตะโกมล การเปรียบเทียบการสอนวิชาวรรณคดีไทย เรื่อง "ลิลิตตะเลงพ่าย"

โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอน แบบครูเป็นศูนย์กลาง ในชั้น

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522,

151 หน้า อัดสำเนา

✓ วิวัฒน์ อัคราณิชย์ ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ ปรินทิฟนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 68 หน้า อักส่าเนา

วิวัฒน์ มุสสถาน ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง

ปรินทิฟนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 107 หน้า

อักส่าเนา

วิริยะ มุขะนิวาสน์ การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรม โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

กับการสอนแบบธรรมดา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ 2523, 145 หน้า อักส่าเนา

✓ สาทร ไกรศรีวรธนะ "วินัยที่เราต้องการ" คุรุสัมพันธ์ 11 : 3 มีนาคม 2513

เสริมศิริ เมนะเศวต การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาหลักการสอน หน่วยโรงเรียน

ประถมศึกษา โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิชาการศึกษาแบบธรรมดา ในระดับชั้น

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520,

134 หน้า อักส่าเนา

อัจฉรา จตุรพิทพร การสอนจริยธรรมด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในระดับประถมศึกษา

ปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 133 หน้า อักส่าเนา

เอกวิทย์ ณ ถลาง "หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา" ประชาศึกษา

28 : 4 พฤศจิกายน 2519

Ausubel, David P. Ego Development and the Personality. 3rd. Ed.,
New York, Grune & Stration, Inc., 1965. 564 p.

Bass, Bernard M. Leadership Psychology and Organizational Behavior.
New York, Harper and Row Publishers, 1960.

Bennett, Margaret E. Guidance and Counseling in Groups. Second
Edition, Copyright 1963, By the McGraw-Hill Book Company, Inc.,
Printed in the United States of America 1963. 419 p.

* Bryant, Brenda Kay. Dissertation Abstracts International. 32(8) :
4854-B, February 1972.

- Counseling Center Staff University of Massachusetts. "Effect of Three Types of Sensitivity Group on Change in Measures of Self-Actualization," Journal of Counseling Psychology. 19 : 253-254, May 1972.
- English, H.B. and English A.C. A Comprehensive Dictionary of Psychology and Psychoanalytical Terms. Longman, Green and Co., 1958. 594 p.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York, McGraw-Hill Book Company, Inc., 1959. 676 p.
- Hoffman, Mortin L. Moral Development in Carmichael Manual of Child Psychology. New York, John Willey and Sons, Inc., 1970.
- Jersild, Arthur T. Child Psychology. Engle-wood Cliffs, Prentice-Hall, Inc., 1968. 610 p.
- Kemp, C. Gratton. Perspectives on the Group Process. Boston, Houghton Mifflin, 1964. 338 p.
- Lex, James Joseph. "Attitude Change to Seminary Students Associated with a Course in Group Dynamics," Dissertation Abstracts International. 33 : 6093-A, May 1973.
- Ohlsen, Merle M. Group Counseling. New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1970. 303 p.
- Quinan, James F. and Melvin H. Toulds. "Marathon Group Facilitator of Personal Growth," Journal of Counseling Psychology 17 : 145-149, March 1970.
- Sheviakov, G.V. and R. Fritz. Discipline for Today's Children and Youth. Washington, D.C., National Education Association. 1955. 64 p.
- Strang, Ruth. Group Work in Education. New York, Harper & Brothers Publishers, 1958. 322 p.
- Sprenger, A. "Group Work in foreign Language Learning," A Report. English Teaching Forum, XI (November) 1973.
- Treppa, Jerry A. and Lawrence Frike. "Effects of Marathon Group Experience," Journal of Counseling Psychology. 19 : 466-468, September 1972.
- Vincent, Elizabeth Lee. Human Psychological Development. New York, The Ronald Press Company, 1961. 522 p.

Wiggins, Jerry S. and others. The Psychology of Personality Reading.
Adderson-Wesley, 1971. 705 p.

Zimbardo, Phillip. and Ebbie B.Ebbeson. Influencing Attitudes and
Changing Behavior. New York, Adderson-Wesley, 1969.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

1. แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง
2. โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่ม
3. แบบประเมินผลการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลในข้อความที่กำหนดให้ว่า นักเรียนมีความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำในข้อความที่กำหนดให้ นั้นมากหรือน้อยเพียงใด ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามจึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ ไปรอ่านข้อความที่กำหนดให้ ให้เข้าใจเสียก่อน
 2. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้ว จึงพิจารณาคัดสินใจ เลือกคำตอบ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก หรือความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งจะมีทั้งหมด 4 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 3. คำตอบของนักเรียนไม่มีคำตอบใดผิด แต่คำตอบอาจแตกต่างกันไปตามความรู้สึก หรือความคิดเห็นของแต่ละคน
 4. ไปรตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าข้อใดข้อหนึ่งขาดไป แบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้ทันที
- เมื่ออ่านคำแนะนำแล้วยังไม่เข้าใจ ไปรถามกรรมการให้เข้าใจเสียก่อน
แล้วจึงลงมือทำต่อไป

นักเรียนมีความรู้สึกต่าง ๆ ต่อไปนี้ มาก น้อย เพียงใด?

ข้อที่	ความนึกเห็น ข้อความที่กำหนด	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	มาโรงเรียนสายดีกว่าไม่มาเลย				
2	ค่าวันหนึ่ง แม่ให้เงินน้อยไปซื้อ ของที่ตลาด ขณะเดินไปกลาง ทาง น้อยพบเพื่อน เพื่อน ชวนน้อยไปคูหนึ่ง เมื่อถึงหนึ่ง เรื่องนั้นเป็นเรื่องที่น้อยอยากดู มานานแล้ว น้อยจึงตามเพื่อน ไปคูหนึ่งด้วยกัน				
3	สัญญากันด้วยวาจาดีกว่าเขียน เป็นหนังสือ เพราะเราจะไม่ ทำตามสัญญาก็ได้				
4	ค่อยจะทำกรบ้านที่ครูสั่งเสร็จ ทันเวลาเสมอ แม้ครูสอนวิชา นั้นจะไม่ตรวจสอบก็ตาม				
5	นักเรียนรู้สึกว่ายากกลับไปเป็น เด็กเล็ก ๆ อีก เพราะไม่ถอง รับผิดชอบอะไรเลย				
6	บางทีนักเรียนตั้งใจจะทำ การบ้านหรืออ่านหนังสือแต่พอ ถึงเวลาจะทำนักเรียนก็มักจะ ผัดไ้ทำเวลาอื่น				

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
13	นักเรียนสามารถทำงานตามลำพังได้โดยครูไม่ต้องคอยควบคุม					
14	ในการทำงานกับเพื่อน ๆ เมื่อมีงานอื่นที่น่าสนใจกว่านักเรียนอาจไปทำงานนั้น โดยคิดว่า"ชาวเราไปสักคนคงไม่เป็นไร"					
15	เมื่อถูกลยา มีปัญหาในการทำงานถูกลยามักนึกเสมอว่า"ทำไม่ได้ จะไปทำมันทำไม"					
16	ป้ายรถเมล์อยู่ห่างจากบ้านของอุทิศพอสมควร บ้านของ อุทิศอยู่ตรงกับทางแยก ซึ่งถ้ารถติดไฟแดงก็จะลงตรงหน้าบ้านพอดี อุทิศจึงลงรถเมล์เมื่อรถติดไฟแดงทุกครั้ง จะได้ไม่ต้องเดินไกล					
17	เมื่อนักเรียนเล่นกีฬาแพ้เพื่อนนักเรียนยอมรับว่าสู้เพื่อนไม่ได้					
18	ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งมีคนเข้าคิวซื้อตัวยาวออกมาถึงทางเท้า ตูยจะซื้อตัวยาวนี้ แต่ถ้าเข้าคิวตัวยาวจะหมดก่อน ตูยจึงฝากให้แกช่วยซื้อตัวยาวให้					
19	ในการทำงานใด ๆ เรือแค้นมักจะไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเองต้องให้คนอื่นช่วยตัดสินใจให้					

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
20	ที่ข้างรั้วโรงเรียน มีพ่อค้า แม่ค้า มาขายขนมอยู่นอกรั้วแต่ทาง- โรงเรียนห้ามนักเรียนซื้อขนมนอก โรงเรียนป้าเห็นเพื่อนกลุ่มหนึ่งแอบ- ซื้อลูกชิ้นปิ้ง ซึ่งในโรงเรียนไม่มี ขายและเธอก็อยากรับประทานด้วย ประกอบกับไม่มีครูอยู่ในบริเวณนั้น- เลย ป้าจึงซื้อลูกชิ้นปิ้งบ้าง				
21	วีระหิมนึกในครีวมาปอกมะม่วง และกำลังจะนำมิกไปเก็บ พ่อคือ คุณพ่อชวนวีระไปนั่งรถเล่น วีระก็ ได้นำมิกไปเก็บที่เดิมก่อน				
22	นักเรียนชายกลุ่มหนึ่ง กำลังเดิน กลับบ้าน เมื่อเดินห่างจาก โรงเรียนระยะหนึ่ง ได้ดึงเสื้อออก นอกกางเกงวิ่งเล่นกันอย่างสนุก- สนานและส่งเสียงดัง ลีทรีซึ่งเดิน ตามหลังมาและเป็นเพื่อนสนิทกับ นักเรียนกลุ่มนั้นด้วยลีทรีจึงเข้าร่วม สมทบเล่นกับนักเรียนกลุ่มนั้นทันที				
23	ต่อมาโรงเรียนสาย และกลัวครู ทำโทษมากจึงยืมรถที่ริมรั้ว- โรงเรียน จนทุกคนเข้าห้องเรียน หมดจึงแอบเดินเข้าไปโดยที่ครูไม่ เห็น				

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
24	ถักจากบ้านของนิคไปไม่ไกลนัก มีเศษขยะอยู่ในบริเวณนั้น ทำให้ แลดูสกปรก เยื้อง ๆ กับบริเวณ นั้นมีป้ายของทางราชการประกาศ ไว้ว่า "ห้ามทิ้งขยะมูลฝอยผู้ใดฝ่า ฝืนปรับ 500 บาท" นิคกำลังหาที่ ทิ้งขยะจึงเหวี่ยงขยะลงไปยัง โดยเห็นว่าไหน ๆ ก็มีขยะกองอยู่ ก่อนแล้ว				
25	ครูให้รังรองแกะสลักมะละกอเป็น รูปดอกไม้ ซึ่งเป็นงานค่อนข้าง- ยากรังรองทดลองแกะดู เมื่อทำไม่ ได้ก็เลิกทำ				
26	ถ้าวิภาหยิบหนังสือ สมุดหรือของ อย่างอื่นของเพื่อนที่บิดาที่บ้าน ใน- วันรุ่งขึ้นวิภาจะคืนให้เพื่อนทันที				
27	เมื่ออ้อยเข้าห้องน้ำของโรงเรียน อ้อยมักทำความสะอาดเมื่อใช้- ห้องน้ำเสร็จแล้ว				
28	นักเรียนจะดูหนังสือก่อนสอบเพียง ไม่กี่วันเป็นประจำ				
29	เมื่อไพลินตั้งใจทำงานไกลขึ้นมาไม่- ว่าจะมีเหตุการณ์ใดมาขัดขวาง ไพลินมักไม่ทอดทิ้งในงานนั้น				

ข้อที่	ข้อความที่กำหนด	ความคิดเห็น			
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
30	ญาคูมักเดินข้ามถนนที่ว่างในขณะ- นั้น ทั้ง ๆ ที่มีสะพานลอยให้เดิน- ข้าม				
31	ปู่กำลังสอบวิชาคณิตศาสตร์ ปู่ตั้งอยู่ ใกล้ ๆ เห็นปู่ทำข้อสอบไม่ได้ จึง- ส่งกระดาษคำตอบให้ลอก ปู่รับลอก โดยเร็วแล้วส่งกลับคืน				
32	แม่ให้เงินก้อยสัปดาห์ละ 20 บาท ก้อยจ่ายไปจนเหลือเพียง 2 บาท ก้อยจะซื้อหนังสือการ์ตูนราคาสาม- ละ 5 บาท จึงแอบหยิบเงินของแม่ 3 บาท				
33	ตุ๊กและเพื่อน ๆ รับประทานผลไม้ แล้วทิ้งเปลือกไว้เกลื่อนกลาด ตุ๊กเป็นคนนำเปลือกผลไม้ไปทิ้งใน ถังขยะ				
34	ครูให้นักเรียนปลูกต้นไม้คนละต้น ต้นไม้ที่ดวงแก้วปลูกเกิดตายลง ดวงแก้วเด็กปลูกต้นไม้และไม่เอา- ใจใส่อีกต่อไป				

ข้อที่	ความนึกเห็น ข้อความที่กำหนด	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
35	ตั้งเขียนกระดานดำเล่น ในขณะที่ รอพ่อมารับกลับบ้าน ซึ่งเพื่อนที่เป็น เวรได้ทำความสะอาดกระดานดำ ไว้เรียบร้อยแล้ว เมื่อพ่อของตั้ง มาถึงโรงเรียนและกดแตรเรียก ตั้งจึงรีบออกไปหาพ่อ โดยคิดว่า พ่อกำลังมาแต่เช้า คอยลงไปให้ก็ได้				

2. โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ

- จุดมุ่งหมาย : เพื่อให้สมาชิกเข้าใจระเบียบ วิธีการ และความมุ่งหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องเรียน
- อุปกรณ์ : โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มเท่ากับจำนวนสมาชิก
- วิธีการ : 1. ผู้ดำเนินการและสมาชิกนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
 2. แจกโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มแก่สมาชิกทุกคน
 3. บอกจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 4. บอกบทบาทและหน้าที่ของผู้ดำเนินการและสมาชิก
 5. บอกกติกาของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 6. สมาชิกซักถามปัญหาที่ไม่เข้าใจ
 7. สรุปและปิดการปฐมนิเทศ

ครั้งที่ 2 การสร้างความคุ้นเคย

- จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย และความเป็นกันเองในระหว่างสมาชิก
2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการเริ่มต้นที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน
- กิจกรรม : 1. แนะนำชื่อสมาชิก
2. กิจกรรมรวมใจ
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องดนตรี -- นาฏศิลป์
- อุปกรณ์ : 1. กระดาษตัดเป็นรูปหัวใจผ่าซีกเป็น 2 ส่วน จำนวนเท่ากับสมาชิก เขียนชื่อ
สิ่งที่คู่กันใน 2 ส่วน นั้น เช่น ดวงอาทิตย์ - ดวงจันทร์ เจ้าเงาะ-ธนา
2. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ : แนะนำชื่อสมาชิก
1. ผู้ดำเนินกิจกรรมและสมาชิกนั่งเป็นวงกลม หันหน้าเข้าหากัน
 2. ให้สมาชิกแต่ละคนแนะนำชื่อ นามสกุล และสิ่งที่ตนเองชอบมากที่สุด 1 อย่าง และเน้นให้สมาชิกพยายามจำชื่อและสิ่งที่เพื่อนชอบให้ได้มากที่สุด
 3. หลังจากที่ได้แนะนำชื่อแล้ว ผู้ดำเนินกิจกรรมสรุปอีกครั้งหนึ่ง
- : กิจกรรมรวมใจ
1. ผู้ดำเนินกิจกรรมแจกรูปหัวใจที่ผ่าซีกออกเป็น 2 ส่วน โดยแจกให้คนละ 1 ส่วน จากนั้นให้ตามหาชิ้นส่วนของหัวใจที่มีชื่อคู่กันกับชิ้นส่วนที่ตนได้รับ
 2. เมื่อพบคู่ของตนแล้ว ให้นั่งคุยกับคู่ของตนหาว่าที่เรื่องที่คุย คือให้เขารู้จักในสิ่งที่เขาไม่รู้จัก
 3. ให้สมาชิกกลับเข้านั่งเป็นวงกลมให้แต่ละคู่รายงานถึงสิ่งที่ตนได้รับทราบจากเพื่อน

4. หลังจากทุกคนได้รายงานแล้ว ให้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้
 - ก. ความรู้สึกเกี่ยวกับการรวมกิจกรรมนี้
 - ข. บรรยากาศของกลุ่มเป็นอย่างไร
 - ค. ได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากกิจกรรมนี้
5. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

ครั้งที่ 3 การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม

- จุดมุ่งหมาย :
1. เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกยอมรับที่ได้รับการยอมรับจากคนอื่น
 2. เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีความสำคัญเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
- กิจกรรม : ประกอบภาพและบรรยายเรื่องจากภาพนั้น
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องดนตรี-นาฏศิลป์
- อุปกรณ์ :
1. ภาพ 2 ภาพซึ่งตัดออกเป็นชิ้นส่วนต่าง ๆ ไล่ของ ของละ 2 ชิ้นส่วน รวม 7 ของ จำนวน 2 ชุด
 2. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ :
1. แบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน ให้นั่งห่างกันพอสมควร
 2. ผู้ดำเนินการนำของบรรจุชิ้นส่วนของภาพไปแจกให้ทั้ง 2 กลุ่ม และสมาชิกจะได้รับคนละ 1 พง
 3. ผู้ดำเนินการอธิบายการทำงานให้สมาชิกฟัง คือ ให้สมาชิกในกลุ่มทุกคน ประกอบชิ้นส่วนที่ได้รับให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ถูกต้อง 1 ภาพ จากนั้นให้ช่วยกันแต่งเรื่องจากภาพนั้น โดยให้พูดเล่าต่อ ๆ กันไปที่ละตอน ๆ ตอนละก็ประโยคก็ได้ เริ่มต้นที่คนใดก่อนก็ได้ให้เวียนไปทางขวาและจะค่อยเล่าเรื่องให้จบภายใน 3 รอบ
 4. ผู้ดำเนินการถามความรู้สึก ของสมาชิก
 - ก. รู้สึกอย่างไรเมื่อผู้อื่นนำชิ้นส่วนของตนไปวางไว้ในที่ที่ตนรู้สึกว่าไม่ถูกต้อง
 - ข. รู้สึกอย่างไรเมื่อคนอื่นเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนที่เราจัดไว้แล้ว
 - ค. ในขณะที่เล่าเรื่องอยู่นั้น เกิดความรู้สึกอย่างไรบ้างที่เห็นเพื่อนตั้งใจฟัง

- ง. รู้สึกอย่างไรที่เราต้องเป็นผู้ฟังในขณะที่เพื่อนเล่า
- จ. ข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้
- 5. ผู้ดำเนินการและสมาชิกช่วยกันสรุปผลที่ได้จากกิจกรรมนี้
- 6. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

ครั้งที่ 4 การสร้างความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

- จุดมุ่งหมาย :
1. เพื่อให้สมาชิกมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
 2. เพื่อให้สมาชิกรู้จักแบ่งงานกันทำและจะได้รับรางวัล จากการกระทำ
ดังกล่าว
- กิจกรรม : ประดิษฐ์ภาพจากเศษวัสดุ
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องประชุม
- อุปกรณ์ :
1. กระดาษหนังสือพิมพ์, กระดาษสีต่างๆ กระดาษวาง กินสอ กาว
กระดาษแข็ง บัตรคำสั่ง ทั้งหมดนี้บรรจุในซองใหญ่มี 3 ชุดด้วยกัน
รางวัล 1 ชิ้น
 2. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ :
1. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 และ 4
ตามลำดับ
 2. ผู้ดำเนินการแจกซองให้แต่ละกลุ่ม ๆ ละ 1 ซอง
 3. ให้สมาชิกเปิดซองพร้อมกัน และอ่านบัตรคำสั่งพร้อมกับปฏิบัติตามนั้น
ข้อความในบัตรคำสั่ง เป็นดังนี้
บัตรคำสั่ง
- ให้นักเรียนช่วยกันประดิษฐ์ภาพ จากเศษวัสดุและอุปกรณ์
เท่าที่จัดให้ เป็นรูปอะไรก็ได้ พร้อมทั้งอธิบายเกี่ยวกับภาพ
ที่ประดิษฐ์ด้วย มีรางวัลให้สำหรับผู้ได้คะแนนสูงสุด

กติกา

- ก. ทุกคนต้องช่วยกันทำงาน
- ข. ให้เวลาทำงานเพียง 10 นาที
- ค. ห้ามส่งเสียงดัง และเก็บข้าวของให้เรียบร้อยเมื่อเสร็จงานแล้ว

คะแนนที่ให้อะไรจะตัดสินจาก

- ความเป็นระเบียบของกลุ่ม รวดเร็ว ตรงต่อเวลา
- เนื้อหาที่อภิปราย
- สว่างงาม

ผู้ดำเนินการ อ่านบัตรคำสั่งให้สมาชิกฟังด้วย ให้ซักถามสิ่งที่สมาชิกยังไม่เข้าใจและเข้าไปกระตุ้นในกลุ่มที่เห็นว่าดำเนินไปอย่างเชื่องช้ามาก

4. เมื่อทุกกลุ่มประคินรูปภาพเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้แต่ละกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับภาพที่ทางกลุ่มของตนประคินรูปขึ้น โดยสมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการอภิปราย และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มอื่นซักถามได้ด้วย และให้รางวัลสำหรับกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด
5. ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้
 - ก. มีวิธีการอย่างไรที่ทำให้งานกลุ่มดำเนินไปอย่างมีระเบียบและรวดเร็ว
 - ข. ใช้วิธีการอย่างไรเมื่อมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน
 - ค. รู้สึกอย่างไรที่งานสำเร็จลงได้เพราะตนเองมีส่วนช่วยด้วยคนหนึ่งเหมือนกัน
 - ง. มีใครบ้างที่ไม่มีโอกาสได้ช่วยกลุ่มเลยหรือคิดว่ามีโอกาสดได้ช่วยเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แล้วมีความรู้สึกเช่นไร
6. ผู้ดำเนินการสรุปถึงความสำคัญของความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
7. สมาชิกทำแบบประเมินตนเอง

ครั้งที่ 5 การฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

- จุดมุ่งหมาย : เพื่อฝึกให้สมาชิกเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีและมีความพร้อมเพรียงกันในการทำงาน
- กิจกรรม : เกมหาสมบัติ
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : สนามบาสเก็ตบอล, ห้องดนตรี-นาฏศิลป์
- อุปกรณ์ : 1. สมบัติส่วนตัวของสมาชิก
2. แบริ่งประเป็นผลตนเอง
- วิธีการ : 1. แบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน
2. ผู้ดำเนินการบอกให้สมาชิกแต่ละคนนำของที่ตนมียูจะเป็นอะไรก็ได้ เช่น ปากกา ดินสอ ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ แต่ไม่ใช่เป็นของมีค่า ให้แต่ละคนนำของนั้นและ 1 ชิ้นไปซ่อนไว้ในบริเวณสนามบาสเก็ตบอล เมื่อนำไปซ่อนแล้วพยายามจำด้วยว่าของที่นำไปนั้นวางไว้ที่ตรงไหน
3. เมื่อสมาชิกไปซ่อนของเรียบร้อยแล้ว ผู้ดำเนินการบอกให้สมาชิกเข้าอยู่ตามกลุ่มย่อยของตนและให้ทุกคนปฏิบัติดังนี้
3.1 ทุกคนในกลุ่มย่อยต้องจับมือกันไว้ไม่ให้หลุด
3.2 ให้ทุกคนพยายามวิ่งไปเอาของที่ตนซ่อนไว้ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
3.3 ระหว่างที่วิ่งจับมือไปเอาของนั้น ห้ามพูดกัน แต่อนุญาตให้ใช้สัญญาณกันได้ เช่น บู้บี้ หัวทำตาง ๆ ฯลฯ
3.4 เมื่อกลุ่มใดเอาของที่แต่ละคนในกลุ่มของตนได้ซ่อนไว้ได้ครบถ้วนแล้วให้รีบนำของเหล่านั้นมามอบให้ผู้ดำเนินการ

ในขณะที่สมาชิกวิ่งไปเอาของที่ซ่อนไว้ ผู้ดำเนินการต้องคอยดูว่า
ทุกคนจับมือกันตลอดเวลาหรือเปล่า ถ้าปล่อยมือกันโดยที่ต่างคน
ต่างไปหา จะถูกทำโทษทั้งกลุ่ม

4. ผู้ดำเนินการถามความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่มว่ารู้สึกอย่างไรเมื่อต้อง
การไปเอาของ ของตนเองก่อน แต่ถูกคนอื่นดึงไป และรู้สึกอย่างไร
เมื่อถูกไปได้และมือก็ยังต้องจับกันอยู่
5. ผู้ดำเนินการและสมาชิก ช่วยกันอภิปรายถึงข้อคิดและสรุปผลที่ได้จากกิจ-
กรรมนี้
6. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

ครั้งที่ 6 การสร้างความรับผิดชอบและยอมรับผลการกระทำของตน

- จุดมุ่งหมาย :
1. เพื่อให้สมาชิกมีความรับผิดชอบและยอมรับผลการกระทำของตน
 2. เพื่อให้สมาชิกมีความกล้าหาญ ความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- กิจกรรม : การอภิปราย
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : หองกนตรี-นาฏศิลป์
- อุปกรณ์ :
1. เหตุการณ์ที่เป็นสถานการณ์จำลองเรื่อง " ครูครับ ผมผิด "
- กระดาษเปล่า 2 แผ่น
2. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ :
1. แบ่งสมาชิก ออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน ให้แต่ละกลุ่ม
นั่งเป็นวงกลม อยู่ห่างกันพอสมควร
 2. ผู้ดำเนินการแจกหัวข้อที่จะมาอภิปรายกันซึ่ง เป็นเหตุการณ์ที่เป็น
สถานการณ์จำลองเรื่อง " ครูครับ ผมผิด "
 3. ให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายในหัวข้อที่กำหนดให้ดังนี้
ถ้าสมาชิกเป็นนักเรียนในกลุ่มนั้นจะทำอย่างไรกับ
 - ก. เพื่อนนักเรียนที่เล่นด้วยกัน
 - ข. เพื่อนนักเรียนที่ทะเลาะถกไปโดนกระชกแตก
 - ค. กระชกที่แตก
 (ให้บอกเหตุผลด้วยว่าทำไมจึงทำเช่นนั้น)
 4. ให้สมาชิกส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลจากการ
อภิปรายในกลุ่ม
 5. เมื่อผู้แทนกลุ่มรายงานจบแล้ว ผู้ดำเนินการถามความคิดเห็นของ
สมาชิกทุกคนในเรื่องต่อไปนี้

- ก. หลังจากได้อ่านเรื่องที่สมมติแล้ว เราคิดว่าใครผิด
เพราะเหตุใด
 - ข. กลุ่มนักเรียนทั้งหมดที่เล่นฟุตบอลด้วยกันควรร่วมกันรับผิดชอบ
ต่อกระจกที่แตกนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ค. ถ้ามีใครจนใจคนหนึ่งในกลุ่ม จากความรับผิดชอบแล้ว ผลที่
เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร
 - ง. ถ้าเราเป็นคนที่เตะลูกบอลไปโดนกระจกแตกจะมีความรู้สึก
อย่างไร ถ้าเพื่อนถูกทำโทษด้วยเพราะตนเองทำผิดแต่
เพียงผู้เดียว
 - จ. เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่เราบ้าง
6. ผู้ดำเนินการสรุปให้ชัดเจนอีกครั้ง โดยเน้นให้สมาชิกนำความคิดต่างๆ
ที่ได้จากกลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 7. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

หมายเหตุ.

เรื่อง "ครูกับ ผมนิด"

เรื่องนี้ได้เกิดขึ้นเมื่อวันอังคาร ในขณะที่เป็นเวลาพักกลางวัน หลังจากที่นักเรียนรับประทานอาหารกลางวันกันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต่างก็พากันไปเล่นตามอัธยาศัยได้นักเรียนกลุ่มหนึ่งประมาณ 10 คนได้ชวนกันไปเล่นฟุตบอลที่สนามหน้าโรงเรียน ขณะที่เล่นกันเพลินอยู่นั้น นักเรียนคนหนึ่งได้เตะลูกบอลไปโดนกระจกหน้าต่างโรงเรียนแตก พวกนักเรียนที่เล่นอยู่ด้วยกันต่างก็ตกใจ และกลัวความผิด จึงรีบพากันวิ่งหนี รวมทั้งผู้ที่เตะไปโดนด้วยบังเอิญอาจารย์ใหญ่ต้องการใช้รถ จึงให้คนขับไปออกรถออกมา แต่เมื่อไปถึงปรากฏว่า กระจกแตกเกลื่อนกลาดไปหมด เขารู้สึกตกใจมาก เพราะตนเป็นผู้รับผิดชอบจึงสอบถามนักเรียนที่เล่นใกล้บริเวณนั้นก็รู้เพียงว่าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 2 แต่ไม่รู้ตัวคนเตะ คนขับรถจึงรีบไปเรียนให้อาจารย์ใหญ่วรรณ อาจารย์ใหญ่ได้เชิญครูซึ่งเป็นครูประจำชั้นไปพบ และเล่าเหตุการณ์ให้ฟัง เพื่อให้หาตัวผู้ที่ทำผิดมาเพื่อชดเชยค่าเสียหาย ซึ่งกระจกนั้นมีราคาแพงคือประมาณ 2,000 บาท ครูจึงรีบกลับไปห้องเรียนและถามหาตัวผู้ทำผิดแต่ทุกคนต่างเงิบ ไม่มีใครกล้ายอมรับความผิด ครูจึงคาดโทษว่า ถ้าในวันพรุ่งนี้ยังไม่มีการยอมรับผิด ครูจะทำโทษและจะคัดคะแนนความประพฤติของนักเรียนทุกคนในห้อง ซึ่งวันพรุ่งนี้จะถึงวันที่นักเรียนจะต้องตัดสินใจว่าจะยอมรับผิดหรือไม่

ครั้งที่ 7 การสร้างความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว

- จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อฝึกให้สมาชิกมีความเสียสละเป็นผู้นำจกให้มากกว่ารับ
2. เพื่อฝึกให้สมาชิกเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว
- กิจกรรม : เกมเศรษฐี
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องดนตรี-นาฏศิลป์
- อุปกรณ์ : 1. เหรียญบาท 42 อัน
2. เหรียญ 50 สตางค์ 56 อัน
3. เหรียญ 25 สตางค์ 112 อัน
4. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ : 1. ผู้ดำเนินกิจกรรมต้องเตรียมเหรียญบาท เหรียญ 50 สตางค์และเหรียญ 25 สตางค์ ไว้ล่วงหน้าดังนี้ (สำหรับสมาชิก 14 คน)
- เหรียญ 1 บาท 3 อัน
- เหรียญ 50 สตางค์ คนละ 4 อัน
- เหรียญ 25 สตางค์ 8 อัน
2. ผู้ดำเนินกิจกรรมหาผู้ช่วยสัก 2 - 3 คน โดยให้คนที่ 1 ช่วยแจกเหรียญบาท คนที่ 2 แจกเหรียญ 50 สตางค์และคนที่ 3 แจกเหรียญ 25 สตางค์
3. ผู้ดำเนินกิจกรรมให้สมาชิกแต่ละคนแลกเหรียญกับคนอื่น ๆ ในการแลกเหรียญนี้ให้กำเหรียญอะไรก็ได้ไว้ในมือ(แต่ห้ามโกงหรือหลอกกัน) อยากจะแลกกับใครก็ได้ไปหาคนนั้นจะจับมือกันก็ได้ พูดคุยกันบ้าง แล้วก็แลกเหรียญกันจนกระทั่งละเหรียญเพื่อจะได้มีโอกาสสังสรรค์กัน

4. หลังจากผู้ดำเนินการเห็นว่าสมควรแก่เวลา (ประมาณ 15 นาที) ก็ให้สมาชิกกลับไปพักผ่อน ผู้ดำเนินการจะให้ทุกคนนับเงินของตนว่าได้เท่าไร ตามความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้ที่ได้เงินมากและน้อยและกิจกรรมนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่เราบ้าง
5. ผู้ดำเนินการและสมาชิกช่วยกันอภิปรายและสรุปผลที่ได้ในกิจกรรมนี้
6. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

ครั้งที่ 8 การสร้างความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น

- จุดมุ่งหมาย :
1. เพื่อให้สมาชิกมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
 2. เพื่อให้สมาชิกมีความละเอียดถี่ถ้วนจากการพูดไม่จริง คดโกง โลกมากและจะได้รับโทษจากการทำความชั่วดังกล่าว
- กิจกรรม : เล่านิทานเรื่อง "เด็กจัญนาง"
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องดนตรี-นาฏศิลป์
- อุปกรณ์ : แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ :
1. ให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลม
 2. ผู้ดำเนินการเล่านิทานเรื่อง "เด็กจัญนาง" ให้สมาชิกฟัง
 3. เมื่อเล่านิทานจบผู้ดำเนินการให้สมาชิกสรุปถึงความสำคัญของนิทานและสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้
 4. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง
- หมายเหตุ : เนื้อเรื่อง

เด็กจมน้ำ

กาลครั้งหนึ่ง มีครอบครัวชาวนาที่ยากจนครอบครัวหนึ่ง มีลูกชายสองคน คนพี่ชื่อหยก คนน้องชื่อหยี เขาอาศัยอยู่ในบ้านพังโยเยหลังหนึ่ง

วันหนึ่ง พ่อและแม่ของหยกและหยี บอกกับลูกสองคนว่า "พ่อกับแม่ยากจนมากนะลูก ไม่มีอาหารจะให้ลูกกิน พ่อกับแม่จึงอยากให้ลูกออกไปเผชิญโชค เพื่อจะโชคดีว่ารวยกับเขาบ้าง" สองคนพี่น้องจึงรู้ว่าตาพ่อแม่ออกไปเผชิญโชค หยกพี่ชายถือถุงเงินซึ่งมีอยู่เพียงเล็กน้อยเดินนำหน้า หยีน้องชายถือถุงเสื้อผ้าเดินตามหลัง พี่น้องคู่นี้มีนิสัยต่างกันมาก หยกเป็นเด็กโอบอ้อมอารี มีใจกตัญญู ส่วนหยีเป็นเด็กเห็นแก่ตัว โโลภมากและขี้อิจฉา หยียอยากได้ถุงเงินเป็นของตนเองคนเดียว จึงเดินคิดไปตลอดทางว่าทำอย่างไรจึงจะได้ถุงเงินทั้งหมดมาเป็นของตน หยีจึงขอแลกถุงเสื้อผ้ากับถุงเงินของหยก เมื่อหยีได้ถุงเงินแล้ว เด็กชายก็แกล้งทำเป็นปวดท้องบ้าง เมื่อยขาบ้าง หยกจึงให้น้องชายนั่งพัก แล้วตัวเองเดินไปหาน้ำมาให้น้องดื่ม เมื่อหยกกลับมาอีกครั้งหนึ่ง หยีก็นำตัวไปพร้อมกับถุงเงินเสียแล้ว หยกคิดว่าน้องชายเดินตามหาตนจนหลงทาง เขาจึงเดินตามหาน้องชายไปจนถึงศาลเจ้าแห่งหนึ่ง ด้วยความอ่อนเพลีย หยกจึงหลับไป

ศาลเจ้าแห่งนี้มีเทพอาศัยอยู่หลายองค์ ขณะที่หยกหลับไปนั้น เทพากำลังพูดคุยกันเสียงพูดของเทพทำให้หยกตกใจตื่น หยกได้ยินเสียงเทพพูดคุยกัน ถึงเรื่องไม้เท้าวิเศษที่สามารถเนรมิตรอาหารได้ พอตื่นเข้าหยกก็เห็นไม้เท้าวิเศษตั้งอยู่ที่โคนต้นไม้ หยกก็ใจมากรีบนำไม้เท้าวิเศษกลับไปบ้าน แล้วใช้ไม้เท้าวิเศษเนรมิตรอาหาร พ่อและแม่ของหยกก็มีความสุขขึ้น

วันหนึ่งหยกเข้าไปซื้อของในเมือง เขาพบเด็กขอทานคนหนึ่ง หยกจำได้ว่าเด็กขอทานคนนั้นคือหยีน้องชายของเขา หยีร้องไห้พร้อมกับบอกพี่ชายว่า "ผมหลงทางกับพี่ในวันนั้นแล้วผมก็นำเงินไปลงทุนค้าขายแต่ก็ขาดทุนจนหมด ผมจึงต้องมาขอทานครับพี่" หยกได้ฟังก็สงสารน้องชายมาก ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้ว หยีนำเงินจำนวนนั้นไปเล่นการพนันจนหมด หยกพาน้องชายกลับบ้านแล้วเล่าเรื่องไม้เท้าวิเศษให้หยีฟัง

เมื่อได้ฟังเรื่องราวจากพี่ชาย ก็อยากได้ไม้เท้าวิเศษบ้าง หยีจึงเดินทาง

ไปยังศาลเจ้าแล้วทำเป็นนอนหลับอยู่ใกล้ ๆ ศาลเจ้า เหวดกาที่ประจำอยู่ที่ศาลเจ้าพากันมองดู หยี้แล้วพูดว่า "เอ๊ะ ! นั้นเด็กชายหยี้ น้องชายของเด็กชายหยกที่เราได้ให้ไม้เท้าวิเศษเขาไป เด็กคนนี้มีนิสัยไม่ดี ไม่ซื่อสัตย์ โลกมาก เกเร แทนที่เราจะให้ไม้เท้า เราน่าจะสั่งสอนให้ เขารู้สำนึกเสียบ้าง" ว่างแล้วเหวดกาก็ไปถึงจอมงของหยี้ หยี้ทั้งเจ็ดทั้งตกใจ ร้องเสียงดังลั่น แต่เหวดกาก็ยังถึงจอมงของหยี้ จอมงยิ่งยาว ยาว ยาวออกไปจนถึงหนึ่งเมตร พอเหวดกาปล่อยมือ หยี้ก็วิ่งวิ่งกลับบ้านไปขอให้พ่อแม่และพี่ชายช่วย ทุกคนตกใจมากที่เห็นจอมงอันน่าเกลียดของหยี้ หยกพยายามขอให้ไม้เท้าวิเศษช่วยทำให้จอมงของหยี้มีขนาดเล็กกว่าเดิม แต่ไม้เท้าวิเศษไม่ยอมช่วย เด็กชายหยี้จึงต้องมีจอมงที่น่าเกลียดเช่นนั้นตลอดไป

นิทานจีน

ครั้งที่ 9 การสร้างความซื่อสัตย์ต่อความมั่นคงสุภาพที่ให้กับผู้อื่น

- จุดมุ่งหมาย : เพื่อให้สมาชิกมีความซื่อสัตย์ต่อความมั่นคงสุภาพที่ให้กับผู้อื่น ไม่ทรยศและ
หาผลประโยชน์ในทางมิชอบ
- กิจกรรม : เล่านิทานเรื่อง " กวางประหลาด "
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องดนตรี-นาฏศิลป์
- อุปกรณ์ : แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ : 1. ให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลม
2. ผู้ดำเนินการให้สมาชิก 1 คน อ่านนิทานตั้งแต่ต้นจนจบแล้วให้เล่า
ให้สมาชิกฟัง
3. เมื่อเล่าจบผู้ดำเนินการให้สมาชิกสรุปถึงความสำคัญของนิทาน
- หมายเหตุ : เนื้อเรื่อง

กวางประหลาด

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีกวางตัวหนึ่งลงมากว้างรรคากว้างทั้งหมด มันมีเท้าสี่และมีเขาสีขาวงดงาม มันมีเพื่อนคู่หูเพียงตัวเดียว คือ กาคำ ทั้งสองอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขและสงบ ในป่าสนลึกลับมากจนไม่มีมนุษย์คนใดเข้าไปถึง

อยู่มาวันหนึ่ง ชาวนาคนหนึ่งเดินหลงทางเข้ามาในป่า เขาเดินอย่างเร่งรีบไปคามริมฝั่งน้ำ มันเห็นกวางพลากลงไปในโคลน แล้วตกลงไปในแม่น้ำ ชาวนาพยายามว่ายน้ำ แต่น้ำเย็นเฉียบและไหลเร็วมาก จึงพักพาชาวนาไหลลึกเข้าไปในป่าสน

"ช่วยด้วย !" ชาวนาร้องอย่างถอนนแรง "ข้ากำลังจะจมน้ำ" กวางงามเท้าสี่ได้ยินเสียงร้องนั้นรีบวิ่งมาจากป่าตรงมายังริมฝั่งน้ำกระโดดลงไปในน้ำเย็นเฉียบแล้วจับเสื้อของชาวนาไว้ลากขึ้นฝั่งอย่างปลอดภัย ชาวนารู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณมาก เขาคำนับกวางแล้วพูดว่า "เจ้าได้ช่วยชีวิตข้าไว้ ขอให้ข้าได้ตอบแทนความดีของเจ้าเถิด ข้าจะทำตามที่เจ้าพูดทุกอย่าง"

แต่กวางกลับบอกว่า "ไม่จำเป็นที่ท่านจะต้องทำอะไรให้ข้า แต่มีอยู่อย่างหนึ่งที่ข้าจะขอคือ ท่านต้องให้สัญญาว่าจะไม่บอกใครว่าท่านเห็นข้าอยู่ในป่านี้ เพราะถ้าท่านบอกคนคงจะตามมาล่าข้าเพื่อเอาหนังและเขา ของข้าแน่นอน"

ชาวนารับคำอย่างแข็งขัน แล้วเขาก็จากกวางกลับบ้าน เขาทำงานด้วยความขยันขันแข็งตลอดมา และยังคงคำสัญญาที่ได้ไว้กับกวาง เขาไม่เคยบอกใครเกี่ยวกับกวางประหลาดตัวนี้เลย

อยู่มาวันหนึ่ง พระราชามีหนังสือบอกไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ หนังสือนั้นกล่าวว่า พระองค์ทรงพระสุบินว่า ทรงเห็นกวางตัวหนึ่งมีเท้าสี่และมีเขาสีขาวงดงามมาก พระองค์จึงประกาศว่า ถ้าผู้ใดสามารถนำพระองค์ไปยังที่อยู่ของกวางได้จะยกที่ดินและแก้วแหวนเงินทองให้

เมื่อชาวนาได้ยินข่าวนั้น เขานึกภาพภพของบ้านที่เขาจะสร้างขึ้นและคนใช้ที่เขาจะจ้างมาทำงานแล้วเขาจะมีความสุขสบาย เมื่อนึกถึงสิ่งเหล่านี้ ชาวนาจึงลืมสัญญาที่เคยให้ไว้กับกวางเท้าสี่ เขารีบตรงไปยังพระราชวังแล้วอาสาพาพระราชโอรสไปยังที่อยู่ของกวางเท้าสี่

วันรุ่งขึ้น ชาวนาได้รับคำสั่งให้พาหรงไปยังป่าที่ถววงซ่อนอยู่ ขณะที่บรรณาของพระราชารุ่งตรงไปนั้น กาค่าไถยินเสียง มันรีบวิ่งไปบอกถววงให้หาที่ซ่อน แต่ถววงก็ยังยืนเฉยและไม่มีท่าทีที่จะกลัว มันค่อยพระราชาสั่งมาถึงแล้วมันก็กราบทูลว่า "ข้าเป็นถววงห่าสี ข้าซ่อนตัวอยู่ที่นี้หลายปีมาแล้ว พระองค์ทรงทราบได้อย่างไรว่าข้าอยู่ที่นี้"

พระราชารัสว่า "ชาวนาคนนี้เป็นคนนำข้ามายังป่านี้"

ถววงหันมาทางชาวนา แล้วถามว่า "ท่านจำวันที่ข้าได้ช่วยชีวิตท่านได้ไหม ข้าขอร้องทูลแล้วว่า อย่าบอกใครว่าข้าอยู่ที่นี้" ชาวนาอดกลั้นความละอาย พระราชาซักจนทราบความจริง ชาวนาจึงทูลว่า "ข้าพระองค์ทรมานต่อถววงเนื่องจากความละโมภเมื่อข้าพระองค์นึกถึงแก้วแหวนเงินทองที่จะได้รับเป็นรางวัล ข้าพระองค์ก็ลืมสัญญาที่เคยให้ไว้กับถววงเสียสิ้น"

"ถ้าเช่นนั้นเจ้าก็เป็นคนเลวมาก ไม่ควรอยู่เป็นอิสระต่อไป" พระราชาจึงรับสั่งให้ทหารนำชาวนาไปขังในคุกมีกตลกดชีวิต แล้วพระองค์หันมาทางถววงและตรัสว่า "เจ้าเลี้ยงชีวิตของเจ้าเพื่อช่วยชีวิตของชายคนนี้ได้ เจ้าเป็นผู้มีเกียรติและมีใจเมตตายิ่งกว่ามนุษย์คนใด จากนี้ไปเจ้าจะไม่ต้องถูกจับ จึงมีความสุขเกิด" แล้วพระราชาก็กลับไปยังพระราชวัง ถววงห่าสีและกาค่าไถยินอยู่ในป่าด้วยความสงบสุข

นิทานญี่ปุ่น

ครั้งที่ 10 การฝึกความอดทน ตั้งใจทำงาน

- จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อให้สมาชิกมีความอดทน ตั้งใจทำงาน
2. เพื่อให้สมาชิกได้เห็นความสำคัญของทุกคนในการทำงานให้สำเร็จ
- กิจกรรม : ระบายสีในช่องที่กำหนด
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องสมุด
- อุปกรณ์ : 1. กระดาษที่ซีกเป็นช่อง ๆ พร้อมกับกำหนดสีให้ระบาย สีเขียน
เท่ากับจำนวนสีที่กำหนดและเท่ากับจำนวนสมาชิก
2. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ : 1. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน อีก 2 คน เป็น
กรรมการจับเวลาและเป็นผู้สังเกตการณ์เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม
โดยทั่วไป
2. ผู้ดำเนินการ แจกกระดาษที่ซีกเป็นช่อง ๆ เรียบร้อยแล้วเหมือนกัน
ทั้ง 3 กลุ่ม พร้อมทั้งสีเขียนเท่ากับจำนวนสีที่กำหนด
3. ผู้ดำเนินการบอกให้สมาชิกทราบว่า ต่อไปจะให้สมาชิกในกลุ่มทุกคน
ช่วยกันระบายสีลงในช่องให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้โดยใช้เวลาในการ
วางแผนและลงมือทำ 15 นาที และจะมีกรรมการ 2 คน คอยจับ
เวลาและสังเกตการณ์ทั่ว ๆ ไป
4. เมื่อหมดเวลาให้นำมาส่งให้กรรมการและผู้ดำเนินการตรวจความ
ถูกต้องและให้คะแนน
5. ให้กรรมการมารายงานให้กลุ่มทราบว่า กลุ่มใดทำงานได้ถูกต้อง
เรียบร้อย ได้คะแนนสูงสุด และกลุ่มใดได้คะแนนต่ำสุด พร้อมทั้ง
ทั้งเล่าวิธีการทำงานของกลุ่มตามที่ตนสังเกตเห็นได้

6. ให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

- ก. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานที่พบมีอะไรบ้าง
- ข. การที่ทุกคนช่วยเหลือกันทำงานของกลุ่มอย่างเข้มแข็งนั้น ทำให้ทุกคนมีความรู้สึกต่อกันอย่างไร
- ค. ถ้าเราไม่ช่วยกัน มันแต่เกี่ยงหรือปล่อยให้เพื่อน ทำคนเดียวงานจะเป็นอย่างไร
- ง. การอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันนั้น เราต้องมี คุณธรรมอะไรบ้าง
- จ. เราต้องปฏิบัติตนอย่างไร จึงจะเป็นประโยชน์และเป็นผลดีต่อหมู่คณะ

7. ให้สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

ครั้งที่ 11 การฝึกให้เป็นคนมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา

จุดมุ่งหมาย	: เพื่อฝึกให้สมาชิกเป็นคนมีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
กิจกรรม	: เล่นนิทานเรื่อง "ไก่บ้านกับไก่ป่า", เรื่อง "คุณค่าของการตรงต่อเวลา"
จำนวนสมาชิก	: 14 คน
เวลา	: 50 นาที
สถานที่	: ห้องดนตรี-นาฏศิลป์
อุปกรณ์	: แบบประเมินผลตนเอง
วิธีการ	: 1. ให้สมาชิกตั้งเป็นวงกลม 2. ผู้ดำเนินการเล่านิทานเรื่อง "ไก่บ้านกับไก่ป่า" เรื่อง "คุณค่าของการตรงต่อเวลา" ให้สมาชิกฟัง 3. เมื่อเล่าจบแต่ละเรื่อง ผู้ดำเนินการให้สมาชิกสรุปถึงความสำคัญ ของนิทานและสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้ 4. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง
หมายเหตุ	: เนื้อเรื่อง

ไถ่บ้านกับไถ่ป่า

กองทัพทหารกองหนึ่ง ต้องเดินทางไปทำสงครามกับฝ่ายศัตรู ทหารกองนี้จะต้องเดินทาง
รอนแรมไปในป่าเป็นเวลาแรมเดือน แม่ทัพจึงให้นำไถ่บ้านไปเลี้ยงในกองทหาร ทุกเช้าครู
ไถ่บ้านจะส่งเสียงขันเจื้อยแจ้ว ปลุกให้ทหารลุกขึ้นซ้อมอาวุธตรงเวลาทุกวัน กำลังของทหาร
ก็พร้อมเพียง และมีระเบียบวินัย ทหารต่างก็มีกำลังใจและเตรียมพร้อมที่จะเข้าต่อสู้กับศัตรู
การศึกครั้งนั้น กองทหารกองนี้เป็นฝ่ายมีชัยนำความขึ้นชมมาสู่กองทัพ

ต่อมาอีกหลายเดือน กองทัพทหารต้องไปรบกับข้าศึกอีกพวกหนึ่ง ซึ่งต้องเดินทาง
รอนแรมไปในป่าอีกเป็นเวลานาน แม่ทัพก็ให้นำไถ่บ้านไปเลี้ยงในกองทัพอีกเช่นเคย แต่มังเอิญ
ไถ่บ้านเกิดป่วยและตายลงระหว่างทาง แม่ทัพจึงให้ทหารไปจับไถ่ป่ามาเลี้ยงไว้ชั้นนอกเวลาแทน
ไถ่บ้าน ตั้งแต่เลี้ยงไถ่ป่า ทหารก็ตื่นไม่เป็นเวลา เพราะไถ่ป่าขัน ตอนดึกบ้าง ตอนเช้าครูบ้าง
การซ้อมอาวุธไม่เป็นเวลา ขาดระเบียบวินัยไป กำลังทหารก็ขาดความพร้อมเพียง เมื่อเข้าต่อสู้
กับข้าศึกก็ปรากฏว่ากองทัพถูกข้าศึกตีแตกกระจาย บรรดาไพร่พลทหารล้มตายเป็นจำนวนมาก

นิทานคติธรรม

คุณค่าของการทรงคอเวลา

ในสมัยโบราณ มีกษัตริย์พระองค์หนึ่งทรงเป็นผู้มีพระปรีชาสามารถ ปกครองบ้านเมืองให้ยูรเย็นเป็นสุข แต่เมืองนี้มีท่าเรือไม่เหมาะสม อาจถูกข้าศึกรุกรานได้ง่าย พระองค์จึงมีรับสั่งให้มหาอำมาตย์และอัครมหาเสนาบดีออกไปเลือกหาชัยภูมิที่เหมาะสมสำหรับสร้างเมืองใหม่ เมื่อเลือกได้ที่แล้ว พระองค์จึงตรัสสั่งให้เสนาไปช่วยกันปราบบริเวณแถวทางพื้นที่ให้เรียบร้อยเสร็จแล้วพระราชทานสั่งให้นักปราชญ์ราชครูและพระโหราธิบดีหาฤกษ์ เพื่อจะได้ประกอบพิธีฝังเสาหลักเมืองให้เป็นสิริมงคลต่อไป พระราชครูและพระโหราธิบดีคำนวณฤกษ์ยามมาแล้ว ก็กราบทูลเวลาให้ทรงทราบพร้อมกับทูลว่า " ตามตำราบอกว่า เวลาคือเป็นมหาอุดมฤกษ์ สิ่งใดที่ได้ปลูกฝังหรือสร้างลงในยามนี้สิ่งนั้นจักเป็นทองคำทั้งสิ้น "

พระราชาธิบดีทรงปลื้มปิติยิ่งนัก ตรัสว่า " ดีแล้ว ถ้าเช่นนั้นให้ท่านเป็นผู้กำหนดฤกษ์เมื่อใดเวลาให้ประกอบพิธีฝังเสาหลักเมือง แล้วเสนาข้าราชการจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามเวลาที่กำหนดไว้ " อัครมหาเสนาบดีรับพระราชโองการ แล้วกลับไปจัดเตรียมสิ่งงาน เนื่องจากบรรดาช่าง บรรดาคนงานยังไม่พร้อม ดังนั้นการดำเนินงานจึงชุลมุนล่าช้า พอถึงฤกษ์ที่กำหนด พระโหราธิบดีก็ประกอบพิธี ปรากฏว่าเหล่าช่างไม่สามารถยกเสาหลักเมืองลงฝังได้ตามเวลา จนเวลาล่วงไปหลายนาที จึงสามารถยกลงฝังได้

ขณะนั้นมีหญิงม่ายคนหนึ่ง เติญได้ทราบเรื่องนี้มา นางอยากจะจะมีโชคล้ม แต่เนื่องจากนางเป็นคนยากจนไม่สามารถจะทำอย่างอื่นได้ นางจึงตัดสินใจขุดหลุมไว้รอบบ้าน เตรียมหาหน่อกล้วยไว้ครบจำนวนหลุม พอได้ยินเสียงฆ้อง กลองประโคม นางรีบหยิบหน่อกล้วยลงปลูกในหลุมทุกหลุม กลับคืนแล้วนางก็เฝ้ารอน้ำมารุงรักษาย่างดี คืนกล้วยเหล่านั้นเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว นางได้ขยายพันธุ์ไปในไร่อีกมากมาย เก็บใบเก็บผลขายได้เงินทองจนสามารถตั้งตัวได้

วันเวลาล่วงไป นครนั้นเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว การค้าขายเจริญกว่าแต่ก่อน พระราชาเฝ้าดูเสาหลักเมือง ว่าเมื่อไรจะกลายเป็นทองคำที่ เวลามาผ่านไปเสาที่ฝังไว้ก็ไม่เปลี่ยนแปลง พระองค์จึงตรัสถามพระโหราธิบดี พระโหราธิบดีกราบบังคมทูลว่า " พระอาญาไม่พินเกล้า เวลาที่พนักงานเคลื่อนเสาหลุมนั้น หากได้ลงทันตามกำหนดเวลาไม่ เสาหลุม

ต่อเมื่ออุคตมฤตผ่านไปแล้ว ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่าแม่เสาคันนี้จะไม่เป็นทองคำ แต่มีผลให้ตน
ของพระองค์เจริญรุ่งเรืองดังที่เห็นอยู่ขณะนี้พระเจ้าข้า"

พระราชตรัสถามต่อไปว่า "ถ้าเช่นนั้นท่านทราบไหมว่า ในเวลาอุคตมฤตที่กล่าวนี้มี
ผู้ใดบ้างปฏิบัติตรงตามเวลา" พระโหราธิบดีจึงกราบทูลเรื่องนอกถ้วยของหญิงม่าย พระราชา
จึงเสด็จไปโรงถ้วยของหญิงม่ายทันที เมื่อพระองค์ทอดพระเนตรเห็นโรงถ้วยที่กำลังเจริญเติบโต
มีผลตก ยาวสุกดูหูกดูคา ทำให้พระองค์พอพระทัย ตรัสออกมาว่า "ผู้ที่ตรงต่อเวลา รู้จัก
ใช้ปัญญาให้ถูกตามกาลเทศะ ย่อมประสบความสำเร็จเป็นแน่แท้" เพื่อจะตอบแทนการปฏิบัติกา
รอย่างตรงเวลาของหญิงม่ายผู้นั้น พระราชทานพระราชทานรางวัลแก่นางเป็นจำนวนมาก
ทำให้หญิงม่ายปลื้มปิติยิ่งนัก

ตั้งแต่นั้นมา ใครจะก่อสร้างบ้านเรือนหรือปลูกพืชผลไม้ ๗ จึงมักนิยมนหาฤกษ์ยาม
เพื่อให้เป็นสิริมงคลแก่เจ้าของ ยึดถือกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

นิทานไทย

ครั้งที่ 12 การสร้างควมมีวินัยในตนเอง

- จุดมุ่งหมาย :
1. เพื่อให้สมาชิกรู้จักเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่ม
 2. เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักอดทน อดกลั้น สามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึก
 3. เพื่อให้สมาชิกรู้จักทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและยอมรับซึ่งกันและกัน
- กิจกรรม : การต่อชิ้นส่วน
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องสมุด
- อุปกรณ์ :
1. รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 5 รูป เท่ากันทุกรูป ตัดแบ่งตามลักษณะและขนาดต่าง ๆ กัน จำนวน 2 ชุด
 2. บัตรคำสั่งหรือกติกาสำหรับผู้เล่น 10 คน และสำหรับผู้สังเกตการณ์ 4 คน
 3. ขอบเขตหมายเลขกลาง 10 ขอบ และขนาดใหญ่ 2 ขอบ
 4. แบบสั่งเหตุการณ์ 4 ชุด
 5. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ :
1. แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่มละ 7 คน ให้เป็นผู้เล่น 5 คน และเป็นผู้สังเกตการณ์ 2 คน
 2. ให้ผู้เล่นทั้ง 5 คน นั่งล้อมรอบโต๊ะ และให้ผู้สังเกตการณ์นั่งอยู่วงนอกคอยสั่งเกม และให้ทั้ง 2 กลุ่ม อยู่ห่างกันพอสมควร เพื่อไม่ให้แต่ละกลุ่มมองเห็นการเล่นของกลุ่มอื่น
 3. ผู้ดำเนินการอธิบายถึงงานที่จะให้สมาชิกในกลุ่มทำ ดังนี้งานที่จะให้กลุ่มทำนั้น คือ งานต่อชิ้นส่วนให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส โดยที่แต่ละกลุ่มจะได้รับของซึ่งมีชิ้นส่วนต่าง ๆ อยู่ ชิ้นส่วนต่าง ๆ นี้

เมื่อประกอบกันแล้ว จะได้รูปสี่เหลี่ยมจตุรัสจำนวน 5 รูป ซึ่งมีขนาดเท่ากันทุกรูป งานของกลุ่มก็คือ จะต้องช่วยกันต่อรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสให้ได้ จะถือว่างานของกลุ่มเสร็จสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนมีรูปสี่เหลี่ยมจตุรัสวางอยู่หน้าตนเองคนละ 1 รูป ในการทำงานครั้งนี้ มีกติกาดังนี้

- ก. ห้ามพูด และดูจากที่
 - ข. ห้ามขอหรือแสดงอาการหรือส่งสัญญาณใด ๆ ที่เป็นการขอชิ้นส่วนจากคนอื่น
 - ค. อนุญาตให้ยื่นชิ้นส่วนของตนเองแก่ผู้อื่นได้ แต่ห้ามวางทิ้งไว้เฉย ๆ ตรงกลางวง
 - ง. ห้ามไปหยิบชิ้นส่วนของผู้อื่นมาเป็นของตน นอกจากเจ้าของจะเป็นผู้ให้เอง
4. แจกแบบผังเหตุการณ์ให้ผู้สังเกตการณ์ ทั้ง 4 คน และแจกบัตรคำสั่งให้ผู้เล่นทั้ง 10 คน ให้อ่านและทำความเข้าใจให้ถี่อีกครั้ง
 5. เมื่อทุกคนเข้าใจดีแล้ว จึงให้ผู้สังเกตการณ์แจกของตามกลุ่ม ซึ่งมีกลุ่มละ 5 ของ โดยบรรจุอยู่ในซองใหญ่อีกทีหนึ่ง ให้สัญญาณเปิดซองได้ และลงมือทำพร้อมกัน
 6. กลุ่มใดเสร็จก่อน ก็ให้หนึ่งพักได้ แต่ห้ามส่งเสียงรบกวน หากมีกลุ่มใดทำไม่ได้หลังจากที่ใช้เวลาไปมากพอสมควรแล้ว ผู้ดำเนินการจะเข้าไปแนะนำเพื่อให้กลุ่มนั้นทำงานให้เสร็จลุล่วงไป
 7. เมื่อทั้งสองกลุ่มทำงานเสร็จแล้วก็ให้กลับมานั่งรวมกลุ่มกัน แล้วให้ผู้สังเกตการณ์แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่มตามที่ตนสังเกตเห็นได้ตามหัวข้อในแบบสังเกตการณ์
 8. ให้สมาชิกที่เป็นผู้เล่นของแต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับการทำงานของตนเองและของสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มให้

พูดถึงอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สาเหตุของการทำงานล่าช้าหรือไม่สำเร็จ สิ่งที่ช่วยให้การทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว และให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ก. กิจกรรมนี้ช่วยในการฝึกให้เป็นคนรู้จักออกนอก สามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึก หรือไม่ อย่างไร
 - ข. ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นแต่ละคนควรปรับปรุงตนเองในด้านใดบ้าง ที่จะทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
9. ผู้ดำเนินการสรุป ในตอนสุดท้ายเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้
10. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

แบบสังเกตการณ์

ขอให้ผู้สังเกตการณ์สังเกตตามหัวข้อต่อไปนี้

1. บรรยากาศในการทำงานของกลุ่มเป็นอย่างไร
2. มีการช่วยเหลือกันบ้างไหม อย่างไร
3. มีสมาชิกไม่ปฏิบัติตามกฎหรือไม่ อย่างไร
4. สิ่งที่ช่วยให้กลุ่มทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว
5. สาเหตุที่กลุ่มทำงานล่าช้า
6. สังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มแต่ละคนขณะทำงาน
7. อื่น ๆ ที่สังเกตได้

ครั้งที่ 13 การรู้จักตนเองและยอมรับตนเอง

- จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อให้สมาชิกได้รู้จักตนเองทั้งในข้อดีและข้อบกพร่องในด้าน
ความมีวินัยในตนเอง
2. เพื่อให้สมาชิกมองตนเองตามความจริงและรู้จักยอมรับตนเอง
พร้อมจะปรับปรุงแก้ไข
- กิจกรรม : ของความดีและของข้อบกพร่อง
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องสมุด
- อุปกรณ์ : 1. ของจดหมายจำนวน 28 ของ
2. กระดาษแผ่นเล็ก ๆ คนละ 6 - 8 แผ่น
3. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ : 1. ให้สมาชิกนั่งเป็นกลุ่มย่อย
2. แจกซองและกระดาษวาง
3. ให้แต่ละคนเขียนชื่อของตนเองอย่างชัดเจนบนซอง
4. ให้แต่ละคนนึกถึงความดีของตนเอง 3 อย่างเกี่ยวกับการรักษา
ระเบียบวินัย เขียนแล้วพับกระดาษใส่ไว้ในกระเปาะของตนก่อน
5. ส่งซองเปล่าที่มีชื่อของตนไปให้เพื่อนทางขวามือ เมื่อได้รับซอง
จากเพื่อนแล้ว ให้เขียนความดีของเพื่อน 3 อย่าง เกี่ยวกับการ
การรักษาระเบียบวินัยลงในซองกระดาษแล้วใส่ของส่งซองไป
ให้คนอื่น ๆ ทางขวามือจนครบทุกคน
6. เมื่อแต่ละคนในกลุ่มได้รับซองของตนเองคืนมาแล้วให้เปิดดู
และเปรียบเทียบกับที่ตนเขียนไว้

7. ผู้ดำเนินการ ถามความรู้สึกของสมาชิก
 - ก. มีความรู้สึกอย่างไร เมื่อเขียนความดีของตนเอง
 - ข. มีความรู้สึกอย่างไร เมื่อต้องเขียนความดีของผู้อื่น
 - ค. มีความรู้สึกอย่างไรบ้าง เมื่อคนอื่นเขียนความดีของเรา
 - ง. กิจกรรมนี้ให้ข้อคิดหรือบทเรียนอะไรแก่เรา
8. ในวิธีเล่นกับนี้ให้สมาชิกเขียนความบกพร่องเกี่ยวกับระเบียบวินัยจนจบ
9. ผู้ดำเนินการถามความรู้สึกของสมาชิก
 - ก. มีความรู้สึกอย่างไร เมื่อเขียนความไม่ดีหรือข้อบกพร่องของตนเอง
 - ข. มีความรู้สึกอย่างไร เมื่อต้องเขียนข้อบกพร่องของผู้อื่น
 - ค. มีความรู้สึกอย่างไร เมื่อคนอื่นเขียนข้อบกพร่องของเรา
 - ง. กิจกรรมนี้ให้ข้อคิดหรือบทเรียนอะไรแก่เรา
10. ให้สมาชิกช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากกิจกรรมนี้ ผู้ดำเนินการอาจช่วยเชื่อมโยงความคิดเห็นต่าง ๆ ของสมาชิก และสรุปให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง โดยเน้นให้สมาชิกรู้จักยอมรับตนเอง พยายามหาทางแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง และมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมหรือทัศนคติให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยได้อย่างถูกต้อง
11. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

ครั้งที่ 14 เพื่อเสริมสร้างความรู้เข้าใจและคุณค่าความมีวินัยในตนเอง

- จุดมุ่งหมาย :
1. เพื่อฝึกให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
 2. เพื่อเสริมสร้างความรู้เข้าใจและคุณค่าความมีวินัยในตนเองให้สูงขึ้น
- กิจกรรม : สันทนาการกลุ่มย่อย
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องเรียน
- อุปกรณ์ :
1. กระดาษใช้เขียนจับฉลาก
 2. แบบประเมินผลตนเอง
- วิธีการ :
1. ให้สมาชิกนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
 2. ผู้ดำเนินการกล่าวนำเล็กน้อย เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง เพื่อให้สมาชิกเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น จึงให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองในด้านเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง โดยให้เล่าคนละประมาณ 5 นาที ทั้งให้สมาชิกคนอื่น ๆ มีโอกาสซักถามสมาชิกจะได้รับเลือกให้เล่าโดยวิธีจับฉลาก
 3. เมื่อทุกคนเล่าเรื่องของตนเองเรียบร้อยแล้ว ผู้ดำเนินการให้สมาชิกบอกความรู้สึกของคนที่ได้เปิดเผยตนเองให้ผู้อื่นทราบและความรู้สึกที่ได้รับรู้เรื่องราวจากเพื่อน
 4. ผู้ดำเนินการและสมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงประโยชน์และคุณค่าที่ได้จากกิจกรรมนี้
 5. สมาชิกทำแบบประเมินผลตนเอง

ครั้งที่ 15 ปัจฉิมนิเทศ

- จุดมุ่งหมาย : 1. เพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสทบทวนถึงข้อคิดต่าง ๆ ที่ได้จากการฝึก
กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเสริมสร้างความประทับใจในการเข้ากลุ่มร่วมกัน
- กิจกรรม : การอภิปราย
- จำนวนสมาชิก : 14 คน
- เวลา : 50 นาที
- สถานที่ : ห้องเรียน
- อุปกรณ์ : แบบสอบถามความรู้สึกละเอียดของนักเรียนต่อการเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่ม
- วิธีการ : 1. ผู้ดำเนินการและสมาชิกช่วยกันอภิปราย และสรุปข้อคิดต่าง ๆ
ในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้าย
2. สมาชิกทำแบบสอบถามความรู้สึกละเอียดของนักเรียนต่อการเรียนด้วย
กิจกรรมกลุ่ม
3. ผู้ดำเนินการและสมาชิกรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน

แบบประเมินผลตนเอง

ชื่อ

กลุ่มที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงในการเรียนในช่วงนี้

พฤติกรรมกาเรียน	มากที่สุด	มาก	พอสมควร	น้อย	ไม่มีเลย	หมายเหตุ
- ฉันทราบวัตถุประสงค์ในการทำงานของกลุ่ม						
- ฉันมีโอกาสร่วมในการวางแผนการทำงานของกลุ่ม						
- ฉันมีโอกาสถามคำถาม						
- ฉันมีโอกาสแสดงความคิดเห็น						
- ฉันฟังคนอื่นรู้เรื่องและถูกต้อง						
- ฉันคิดว่าคนอื่นเข้าใจฉัน						
- ฉันช่วยเหลือเพื่อน						
- เพื่อนให้ความช่วยเหลือฉัน						
- ฉันพิจารณาแก้ปัญหาเป็นขั้น ๆ ไป						
- สมาชิกทุกคนมีโอกาสมีส่วนร่วมในกลุ่ม						
- ฉันสามารถสรุปข้อคิดและเรื่องราวที่เรียนได้						

ฉันพอใจในการทำงานกลุ่มครั้งนี้

พอใจ.....

ไม่พอใจ..... เพราะ

.....

แบบสอบถามความรู้สึกละเอียดของนักเรียนต่อการเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่ม

วงกลมล้อมรอบข้อที่นักเรียนพอใจมากที่สุดเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไร เมื่อเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม?
 - ก. ชอบมาก
 - ข. ชอบปานกลาง
 - ค. ชอบน้อย
 - ง. ไม่ชอบเลย
2. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนเพียงใด?
 - ก. มาก
 - ข. ปานกลาง
 - ค. น้อย
 - ง. ไม่เกิดเลย
3. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเพียงใด?
 - ก. มาก
 - ข. ปานกลาง
 - ค. น้อย
 - ง. ไม่ได้ฝึกเลย
4. กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการให้ความร่วมมือกันและกันเพียงใด?
 - ก. มาก
 - ข. ปานกลาง
 - ค. น้อย
 - ง. ไม่มีเลย
5. กิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนรู้จักการเป็นผู้นำ-ผู้ตาม เพียงใด?
 - ก. มาก
 - ข. ปานกลาง
 - ค. น้อย
 - ง. ไม่ได้ฝึกเลย
6. กิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีวินัยในตนเองเพียงใด?
 - ก. มาก
 - ข. ปานกลาง
 - ค. น้อย
 - ง. ไม่ได้ฝึกเลย
7. กิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนรู้จัก อดทนเพียงใด?
 - ก. มาก
 - ข. ปานกลาง
 - ค. น้อย
 - ง. ไม่ได้ฝึกเลย
8. กิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ ไม่เอาแต่ใจตนเองเพียงใด?
 - ก. มาก
 - ข. ปานกลาง
 - ค. น้อย
 - ง. ไม่ได้ฝึกเลย

9. กิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงาน
อย่างมีแผนเพียงใด?
- ก. มาก
ข. ปานกลาง
ค. น้อย
ง. ไม่ได้ฝึกเลย
10. กิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนเป็นคนกล้า
แสดงออกเพียงใด?
- ก. มาก
ข. ปานกลาง
ค. น้อย
ง. ไม่ได้ฝึกเลย
11. กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนรู้จักลักษณะนิสัย
ใจคอของเพื่อน ๆ ได้เพียงใด?
- ก. มาก
ข. ปานกลาง
ค. น้อย
ง. ไม่ได้ฝึกเลย
12. กิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนเป็นผู้รู้จักฟัง
เมื่อผู้อื่นพูดเพียงใด?
- ก. มาก
ข. ปานกลาง
ค. น้อย
ง. ไม่ได้ฝึกเลย
13. กิจกรรมกลุ่มฝึกให้นักเรียนใช้เหตุผล
มากกว่าอารมณ์เพียงใด?
- ก. มาก
ข. ปานกลาง
ค. น้อย
ง. ไม่ได้ฝึกเลย
14. กิจกรรมกลุ่มฝึกวิธีชีวิตแบบประชาธิปไตย
ให้นักเรียนเพียงใด?
- ก. มาก
ข. ปานกลาง
ค. น้อย
ง. ไม่ได้ฝึกเลย
15. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมกลุ่มมีความจำเป็น
และสำคัญต่อการดำรงชีวิตมนุษย์เพียงใด?
- ก. มาก
ข. ปานกลาง
ค. น้อย
ง. ไม่สำคัญเลย

ภาคผนวก ข.

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
2. ค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามวัดความมี
วินัยในตนเองซึ่งมีลักษณะเป็น Rating Scale ใช้สูตร Coefficient Alpha
(ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

$$n = 45$$

$$\sum s_i^2 = 30.2974$$

$$s_t^2 = 134.2974$$

$$= \frac{45}{44} \left[1 - \frac{30.2974}{134.7090} \right]$$

$$= 1.0227 (1 - .2249)$$

$$= 1.0227 \times .7751$$

$$\alpha = .7927$$

1. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.1327	19	3.4210
2	4.2200	20	4.8366
3	2.5254	21	3.8015
4	3.0947	22	5.1780
5	3.8871	23	4.1646
6	3.5458	34	4.1667
7	1.9339	25	4.9189
8	5.2632	26	3.4632
9	2.6408	27	5.0771
10	4.3534	28	3.1390
11	4.0218	29	2.7766
12	2.6891	30	4.9638
13	3.1700	31	3.8314
14	7.3514	32	4.2394
15	3.5714	33	2.2261
16	2.4125	34	5.6300
17	3.4820	35	5.5645
18	5.8189		

2. ค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่าง

แสดงคะแนนดิบ กลุ่มทดลอง

คะแนนจากแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
1	118	129
2	108	114
3	119	122
4	117	121
5	110	113
6	119	130
7	109	134
8	121	121
9	113	127
10	108	135
11	114	118
12	112	112
13	116	127
14	119	123

แสดงคะแนนดิบ กลุ่มควบคุม

คะแนนจากแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

ข้อที่	คะแนนก่อนการทดลอง	คะแนนหลังการทดลอง
1	118	116
2	94	101
3	116	126
4	108	118
5	105	114
6	114	125
7	107	119
8	108	102
9	118	127
10	116	124
11	117	116
12	119	124
13	104	118
14	115	111

การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง

บทคัดย่อ

ของ

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2525

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากห้องที่มีความสามารถทางการเรียนพอ ๆ กัน แล้วสุ่มอีกครั้งเพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 14 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้โปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มจำนวน 15 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุม ได้รับการสอนตามปกติ

ก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยได้สอบวัดระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีค่าความเชื่อมั่น .79 แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้ t - test

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนในกลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

AN EXPERIMENT ON USING GROUP WORK IN
DEVELOPING SELF-DISCIPLINE

AN ABSTRACT

BY

LADDAWAN NA PANONG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

April 1982

The purpose of this experimental research was to study the effect of using group work on developing the self-discipline of Pratom 5 pupils of Tungmahamek School in Bangkok in the year 1981. Twenty-eight pupils were simply randomized from those whose achievements are at the same level. They were randomly divided into the experimental group and the control group, each consists of 14 pupils. The experimental group was assigned to participate in the group work program for fifhtteen periods and the control group was taught by the ordinary method.

Before and after the experiment the pupils of both groups had to fill out the Self-discipline Rating Scale Questionnaires made by the researcher with the reliability rate at .79. The data was then statistically analyzed by using t - test. After the experiment the results indicated that the self-discipline of the pupils in the experimental group was significantly developed higher at .01 level and was significantly higher than those of the control group at .05 level.